

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
6 Ekim 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

III.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin görüşmeler

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

1'inci Toplantı

6 Ekim 2016 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 12.07'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin bir açıklamada bulundu.

Ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlalleri konusunda görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 13.55'te toplantıya son verildi.

6 Ekim 2016 Perşembe**BİRİNCİ OTURUM****Açılma Saati: 12.07****BAŞKAN: Mustafa YENEROĞLU (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Şenal SARIHAN (Ankara)****SÖZCÜ: Leyla ŞAHİN USTA (Konya)****KÂTİP: Ayhan BİLGİN (Kars)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri, Adalet Bakanlığının çok kıymetli temsilcileri, değerli basın mensuplarımız; hepinize toplantımıza hoş geldiniz diyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 26. Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 1’inci toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Bugün ceza infaz kurumlarındaki hak ihlali iddialarının görüşülmesi gündemiyle toplanmamız hususunda Komisyon Başkanlığımıza 4 Ekim 2016 tarihinde başvurulmuştu. Ben de bunun üzerine Komisyonumuzun toplanması için siz değerli üyelerimizi davet etmiş bulunuyorum.

Anılan gündemimize geçmeden önce şunları özellikle kaydetmek isterim: Komisyonumuz, insan hakları ihlalleri konusunda gerek ulusal gerekse uluslararası mevzuata uygun bir şekilde kararlı bir mücadele yürütmektedir. Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerin insan haklarının korunması en temel önceliklerimizdendir. Komisyonumuzun kurulduğu 1990 yılından beri tutuklu ve hükümlülerle ilgili alt komisyonlar kurulmuş, ceza infaz kurumlarında düzenli incelemelerde bulunulmuş, işkence iddiaları ile kötü muamele iddialarının üzerine titizlikle gidilmiştir. Konu insan hakları ihlali olduğu zaman, bizim için kişinin dili, dini, tabiiyeti, rengi, cinsiyetinin nasıl bir önemi yoksa, tutuklu ve hükümlüler söz konusu olduğu zaman da ceza infaz kurumunda hangi gerekçeyle bulunulduğunun hiçbir önemi kalmamaktadır.

Bildiğiniz gibi ceza infaz sisteminin temel amaçlarından biri suç işlenmemesi için caydırıcılık sağlanması ve toplumun genel iyiliğinin korunmasıdır. Modern hukuk devletleri bu amaca ulaşmaya çalışırken ceza infaz kurumlarında bulunanların insan haklarından hiçbir şekilde mahrum kalmaması ilkesini benimsemişlerdir. Temel hak ve özgürlüklerin korunması rotasından ayrılmayan ve modern bir hukuk devleti olan ülkemizin ceza infaz kurumunda bulunanların işkence ile kötü muameleye maruz kalması bizim için ve burada bulunan hiçbir üyemiz için kabul edilebilir bir durum değildir. Görüşlerimiz ne kadar farklı olursa olsun, bizi bu Komisyonda birleştiren ortak payda her bir üyemizin insan haklarının korunması konusunda hemfikir olmasıdır. İnsan hakkı ihlalleriyle mücadele etme gücümüzü artıran da bu kararlı birlikteliktir. Ancak, bununla birlikte, kötü muamele ve işkence gibi hiç kimsenin müsamaha edemeyeceği konuları ülkemizin içinden geçtiği bu zor günlerde kimsenin kötüye kullanmaması gerektiğini de özellikle hatırlatmak ister, bu iddiaların kara propagandaya, siyasi malzemeye ve ideolojik çatışmaya dönüşmesinin başta savunduğumuz insan haklarıyla ilgili iddialarımızla çeliştiğini ve ciddi meseleleri ciddi manada da sulandırdığını ve ülkemizin uluslararası arenada itibarının zedelenmesine sebebiyet verdiğini hatırlatmak ister, bunların önüne geçilmesinin de ortak bir sorumluluk olduğunu vurgulamak isterim.

Şimdi, gündemimizin ilk sırasında yer alan Başkanlık Sunuşları kapsamında sizlere öncelikle Komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili bilgi vermek istiyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Komisyona 26'ncı Yasama Dönemi içinde 5 Ekim 2016 yani dün itibarıyla toplam 3.094 başvuru ulaşmıştır. Bu başvurulardan 2.244'ü hakkında işlem yapılmış olup geri kalanlar da yasal süresi içerisinde cevaplanacaktır.

Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularının dağılımı şu şekildedir: Cezaevlerinden gelen başvurular; keyfi tutum ve işlemler, fizikî koşullar, nakil talepleri, kötü muamele, işkence ve sağlık sorunları gibi hususlarla ilgili 1.233 -bunun detayda açıklamasını yapacağım- yargıya ilişkin sorunlar ve şikâyetler 550; memuriyete ilişkin sorunlar, göreve iade, başörtüsü, mobbing ve diğer hususlarla ilgili 524; yasal düzenleme talebi 208; Komisyonun girişimde bulunması, yerinde inceleme talebi 119; işe alınmayanlar 114; üniversiteler 93; çeşitli sorunlar da 184.

Basın mensupları arkadaşlarımız, bilgilendirme sonrası çıkabilirsiniz, ben size gereken bilgilendirmeyi yapacağım. Siz bekleyin, bilgilendirme sonrası da ben size haber veririm inşallah. Bu rakamların çok önemli olduğunu düşünüyorum kamuoyuyla ilgili.

Değerli üyelerimiz, gündemimizin ikinci maddesi olan, ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlalleri konusunun görüşülmesine geçiyoruz.

III.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Bu arada bir hususu da özellikle hatırlatmak isterim. Komisyonumuz kayıtlarında yer alan kötü muamele iddialarının çok büyük kısmı, ceza infaz kurumlarındaki kalabalık kaynaklı problemleri, idarenin keyfi tutum ve işlemlerinden, ceza memurlarının uygulamalarından şikâyetleri ve benzer hususları içermektedir. Fiziksel şiddet gibi iddialar çok çok az sayıda olup her birisi bizim için vahim ve önemli olması sebebiyle de yakinen takip edilmektedir ve özellikle de doğrudan savcılıklara iletilmektedir. Cezaevinde kötü muameleyle ilgili Komisyonumuza özellikle Komisyon üyelerimizden yapılmış başvurularımız da vardır. Komisyonumuz kayıtlarına göre, bu iddiaları içeren toplam 5 başvuru vardır. Bu başvurulardan 1'i Adalet Bakanlığına iletilmiş, 2'si hükümlü ve tutuklu alt komisyonu incelemelerinde değerlendirilmek üzere kaydedilmiştir. Son dönemde yapılan darbedilmeyle ilgili 2 başvuru ise bana iletiildiği an itibarıyla cumhuriyet savcılıklarına gönderilmesi talimatını vermişimdir. Bununla ilgili de özellikle, kamuoyunda -maalesef, üzülererek ifade etmem gerekiyor- çok farklı değerlendirmeler de yapıldığı için bunun ayrıntısına da girmek istiyorum. Çünkü, yapılan başvurular, özellikle kamuoyunda dillendirilen bazı hususlarda "Darbe girişimi ardından Türkiye'nin dört bir yanında cezaevlerinden işkence ve kötü muamele şikâyetleri tarafımıza iletilmekte." diyor. Kim tarafından bana geldiğini ifade etmiyorum burada çünkü buradaki maksadım bu meseleyle ilgili bir polemik yapmak değil, sadece ülkemizin içinden geçtiği bu sıkıntılı durum itibarıyla uluslararası zeminde bu gibi yaklaşımların ne kadar sorun doğurduğunun ve bu sorunlarla mücadele etmenin her birimiz için bir sorumluluk olduğunun altını çizmek için bunları ifade ediyorum. Yani "Tutuklu ve hükümlülere yönelik hem psikolojik hem de fiziksel şiddetin hızla tırmandığı iddiaları Türkiye'nin dört bir yanından ifade edilmeye başlanmıştır ve bizlere ulaşmaktadır." deniliyor. Milletvekilleri tarafından bana ulaşan, bugün itibarıyla -ki bu sadece 15 Temmuz darbe hadisesi sonrası değil, öncesini de içeren-

toplam 120 başvuru vardır. Bu başvurularla ilgili, özellikle, kamuoyunda dile getirilen hususları içeren başlıklarla ilgili de keyfî tutum ve işlemler konusunda 47, fizikî koşulların iyileştirilmesi konusunda 23, kötü muameleyle ilgili 3, nakil sorunlarıyla ilgili 4, sağlık sorunlarıyla ilgili 12, cezaevindeki diğer sorunlarla ilgili 6 ve işkence iddiasıyla ama mahkemelerimizin içtihadını ele aldığımız takdirde ki bu konuları darp olarak değerlendirilen ki hepsi bir insanlık suçu olarak tarafımızdan değerlendirilen hususlarla ilgili de bize yapılan 2 başvurudur. Bunun en sonuncusu da 30 Eylül tarihinde gelmiştir, diğeri de 11 Ağustos tarihinde gelmiştir ancak maalesef, tarafıma bu sabah ulaşabilmiştir, bu da İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun yoğunluğuyla yakından ilintilidir. Ama bunun ötesinde, bize, mahkemelerimizin içtihatları bağlamında işkence olarak değerlendirilebilecek bir hususla ilgili milletvekilleri tarafından bir başvuru yapılmamıştır. Darp konusuyla ilgili de 2 başvuru olmuş, bunların da ayrıntılarını, özellikle, konuyla ilgili biraz sonra tartışma olabileceğini de dikkate alarak yanımızda getirdim.

Ben, bu çerçevede, konuyla ilgili olarak Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü temsilcilerini de Komisyonumuza, özellikle saygıdeğer milletvekillerimizin konularla ilgili iddialarına ve sorulara cevap vermek üzere davet ettik, kendilerine “Hoş geldiniz.” diyorum. Başta Enis Yavuz Yıldırım, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü; Fatih Belviranlı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı; Burhanettin Eser, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı; Cengiz Öner, yine Genel Müdür Yardımcısı; Yılmaz Çiftçi Bey, Genel Müdür Yardımcısı; Halil İbrahim Dizman, İnsan Hakları ve Dış İlişkiler Daire Başkanı; Neşe Toptaş, Tetkik Hâkimi; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Kontrolörler Kurulu Başkanı Yusuf Kenan Çağlar.

Dilerseniz, öncelikle, söz almak isteyen üyelerimize söz vereyim, ardından da Adalet Bakanlığı temsilcilerimiz olası soruları yanıtlasınlar.

Saygıdeğer basın mensuplarına da -görsel basınla ilgili özellikle- teşekkür etmek istiyorum. Toplantımızın devamıyla ilgili de bizlere müsaade etmelerini rica ediyorum.

Bana ulaşan söz sırası doğrultusunda vekillerimize söz vereceğim. Şu ana kadar bir kişi söz istemiş. Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tabii, İnsan Hakları Komisyonunun görevi insan hakları ihlallerini incelemek, gelen şikâyetleri değerlendirmektir. Bir de İnsan Hakları Komisyonunun oluşturmuş olduğu çeşitli alt komisyonlar var, bunlardan birisi de Cezaevi Alt Komisyonu. Cezaevi Alt Komisyonunun görevi de cezaevlerindeki hak ihlallerini, gelen şikâyetleri değerlendirmek ve sonuca bağlamaktır. Cezaevi Komisyonu, dolayısıyla, hastaneyi ve postaneyi ziyaret etmez, cezaevini ziyaret eder ve cezaevinde kim yatıyorsa onu ziyaret eder yani cezaevinde kimler varsa onların sorunlarını, onlardan gelen şikâyetleri değerlendirir ve sonuca bağlar.

Şimdi, Cezaevi Komisyonuyla ilgili grubumuz tarafından 2 başvuru yapıldı, 1’isi 12 Ağustosta, 1’isi de geçtiğimiz günlerde yapıldı. Bu Komisyonun toplanması ve Cezaevi Alt Komisyonunun bir program yaparak cezaevlerindeki hak ihlallerini incelemesiyle ilgili bir araştırma yapılması istendi. Bu, tabii, hem Komisyondaki bazı arkadaşlar hem de birileri tarafından, FETÖ’ye destek vermek, FETÖ’nün sorunlarını incelemek gibi yansıtılmaya çalışıldı kamuoyuna. Bize gelen şikâyetlerin çoğu, işkence, taciz, şiddet gibi iddiaların çoğu 15 Temmuz öncesinde cezaevinde kalan insanlarla ilgili, onu öncelikle belirtmek istiyorum ancak şunu da hep beraber -Sayın Başkanın da söylediği gibi- kabul etmemiz gerekiyor: Cezaevi Komisyonuyla giderken Cezaevi Komisyon üyeleri kör olmalıdır; insanların mezhebine, etnik kimliğine, toplumsal statüsüne, işlediği suça karşı kör olmalıdır ki bu

yaptığımız ziyaretlerde gittiğimiz yerlerde kimsenin hangi suçtan yattığını söylemiyoruz, sormuyoruz ki ön yargılı davranmayalım diye, olması gereken de budur. Tabii, bize gelen iddialara baktığımız zaman -bunlar size söylendi- darp iddiası var, 15 Temmuz sonrasında, 15 Temmuz öncesinde kalan insanlarla ilgili sıkıntılar oluşmaya başladı, kitap yasakları, elbise yasakları... Örneğin birçok cezaevinde eskiden kitap sınırı yokken şimdi kitap sınırlaması getirilmeye başlandı. Birçok cezaevinde insanlardan sıfır etiketli elbise, kazak getirilmesi isteniyor, ikinci el veya eski elbiseler kabul edilmiyor. Görüşmelerde –siz de biliyorsunuz- OHAL sonrasında telefon görüşmeleri on beş güne çıkarıldı. Mahkûm sayılarını, özellikle E tiplerindeki mahkûm sayılarını biliyorsunuz; insanlar hâlâ üst üste yatmakta, hâlâ nöbetleşe nefes almakta, tuvaletlerin önünde yatmakta. Bu cezaevleriyle ilgili çeşitli, fareden tutun birçok şeyin olduğunu biliyoruz, böceklerin olduğunu biliyoruz. Cezaevlerinde “A takımı” denen, özellikle son dönemde “A takımı” denen bir tim oluşturuldu, bu timin daha etkinleştirildiği iddiası var. OHAL’de alınan kararlar çocuk cezaevlerinde de aynı şekilde uygulanıyor yani büyükler ile çocuklar aynı. Örneğin on beş günde bir telefon, görüşme hakları aynı şekilde kısıtlanıyor. Dilekçeler işleme konulmuyor. Kitap, gazete ve yayın hakları kısıtlanmış durumda. Baştan beri, en baştan beri söylüyoruz, cezaevlerinde sadece belli kanallar izlenebiliyor. Özellikle “muhalif” dediğimiz -gerçi son dönemde muhalif kanal da kalmadı ama- dediğimiz kanalların izlenmediğini görüyoruz. Belli bir disiplin içerisinde okutuluyor, dinletiliyor, izlettiriliyor. Geçtiğimiz günlerde bir cezaevi ziyaretinde kütüphaneden bile kitap alınmadığını mahkûmlar ifade ediyor, kütüphanedeki kitapların bile verilmeyeceği söyleniyor. Milletvekiline gönderilen mektuplar örgüt içi haberleşme diye iletilmiyor. Sayın Genel Müdür de burada, milletvekiline mahkûmların veya mahpusların göndermiş olduğu mektuplar örgüt içi haberleşme diye veriliyor. Onun bir örneği de var şimdi yanımda.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Kime verilmiyor?

BAŞKAN – Milletvekillerine verilmeyormuş.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Geldi bize bir sürü.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Milletvekillerine verilmiyor.

Geçmişte büyük mücadeleyle alınmış sohbet hakkı kısıtlanmış durumda. İşte, Şakran’la ilgili birçok isim verebiliriz. Şakran Cezaevi, Bolu Cezaevi, Ödemiş Cezaevi gibi cezaevleriyle ilgili ciddi iddialar var. Tekrar gündemde olmaması gereken, bir insanlık suçu olan, insanlık ayıbı olan çıplak arama, ince arama dediğimiz oyuk araması dediğimiz arama tekrar bütün cezaevlerinde uygulanmaya başlanmış durumda. Yine, 15 Temmuz sonrasında avukatlarla görüşen mahkûmlar hem kayda alınıyor hem infaz koruma memurları tarafından dinleniyor. Hasta mahpuslarla ilgili sevk sıkıntısı olduğunu görüyoruz, biliyoruz. Bununla ilgili çok çeşitli iddialar basına da yansıyor, bize gelen iddiaları da görüyorsunuz. Şimdi, bu işkence iddiası, kötü muamele iddiası -Sayın Başkanın da söylediği gibi- uluslararası camiada Türkiye’yi zor durumda bırakıyor. Bunu tabii yeni bir mağduriyetle belki bir meşrulaştırma aracı olarak da kullanabilir bazıları yani bunu bilinçli olarak yayabilir de ancak cezaevi alt komisyonunun görevi bu uluslararası camiada, uluslararası alanda Türkiye’yi zor durumda bırakacak hareketten de kaçınmaktır. Ne yapması lazım? 4 siyasi partinin bulunduğu bu Komisyon bu iddiaları ciddiyetle araştırıp rapor yapması lazım. İşkence yoksa “yok” demek lazım, yoksa “Biz cezaevlerini ziyaret etmeyeceğiz, filan mahkûmları ziyaret etmeyeceğiz.” demek bu iddiaları zımnen kabul etmek demektir. Hele hele bir cezaevi komisyonu başkanının böyle bir şeyi söylemesi insan haklarına aykırı bir durumdur. Biz, tekrar söylüyorum, CHP olarak insanların, mahkûmların tipine, kılığına kıyafetine, siyasi görüşüne, işlemiş olduğu suça göre bir ziyaret yapmıyoruz; cezaevinde kim varsa onları ziyaret ediyoruz yani cezaevinde kim yatıyorsa, kim varsa. Dolayısıyla, cezaevi komisyonunun görevi cezaevlerinin sorunlarını, cezaevinden gelen şikâyetleri inceleyip bunları bir karara bağlamaktır. Son

dönemde de cezaevi alt komisyonunun -15 Temmuz öncesi de- çok çalışmadığını gördük yani çok çalışmadı maalesef bu dönemde. Yaklaşık bir yıl oldu bu komisyon kurulu, kaç ziyaret yaptığını, kaç tane cezaevine ziyaret yaptığını siz biliyorsunuz. O nedenle bu cezaevi komisyonunun özellikle bu dönemde, özellikle Türkiye'nin geçmiş olduğu bu dönemde darbeye karşı mücadele konusunda oluşturulmaya çalışılan bir algıya cevap vermesi bakımından cezaevi komisyonuna herkesten daha fazla görev düşüyor. Cezaevi komisyonunun bu iddiaları değerlendirip bir sonuca bağlaması gerekiyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Tabii, hani, sözleriniz arasında belki birçok soru vardı. Tabii, hangileri soru olarak not edildi, edilmedi bilmiyorum ama bu konularla ilgili hani eksiklikler de olursa tekrar şey yaparsınız inşallah.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben yazılı da veririm isterseniz.

BAŞKAN – Ben bu arada yine diğer arkadaşlarımıza sırasıyla söz veriyorum.

Burcu Hanım, buyurun.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Elbette önümüzde şu anda konuşmamız gereken epey husus var yani bunların hepsine tek tek değinmek zorundayız, biraz vaktinizi alacağız.

Başta şunu söyleyeyim: Elimdeki liste HDP'ye, milletvekillerine, şahsen bize ulaşan mektuplar ve mektupların içeriği sadece cezaevlerinde yaşanan ihlaller. Buradaki listede de İnsan Hakları Komisyonuna ilettiğimiz mektuplar, Başkan, bilginiz dâhilinde. Şimdi, buradan başlayacağım çünkü neden? Cezaevi alt komisyonunun çalışmadığının, çalışmadığının, bir şekilde tıkandığının cevabı aslında burada. Çünkü bizde İnsan Hakları Komisyonu Başkanının verdiği cevap verdiğimiz her mektuba karşılık alt komisyona iletilmiştir yani bu cevapların yüzde 90'ı, 95'i bu şekilde. Alt komisyona iletilen hususların, sorunların nasıl bir neticeyle sonuçlandığından, nasıl bir çözüm arandığından şu anda dahi, burada dahi bilimiz yok. Bu anlamda, öncelikle Cezaevi alt komisyonunun burada ele alınması gerektiğini, işlevinin tekrardan konuşulması gerektiğini, Türkiye'nin geçtiği bu son süreçte, 15 Temmuz öncesi ve sonrası yaşanan açık, ağır insan hakları ihlallerinin tartışılması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, CHP milletvekili değerli arkadaşımız Veli Bey genel itibarıyla cezaevlerinde yaşanan sorunları aktardı. Elbette ki benzer sorunlar bizlerin de önünde var. Ancak biz Sayın Bekir Bozdağ'la ve bakan yardımcılar Bilal Bey'le, Enis Bey'le de zaman zaman telefon görüşmeleri yapabilmekteyiz ve bu yaptığımız görüşmelerde de yaşanan sorunları bizatihi birinci dereceden aktarabiliyoruz da fakat çok ilginç bir durum var ki biz Cezaevi Komisyon Başkanımızla, Cezaevi Komisyon üyelerimizle cezaevlerinde yaşanan sorunlara, cezaevindeki sorunların çözümüne ilişkin henüz bir araya gelmiş değiliz. Bu gerçekten Komisyonun hani çalışma misyonunu tekrardan gözden geçirmemiz gerektiğini ortaya koyuyor. Şöyle ki Değerli Başkan: Türkiye'de işkence ilk defa 15 Temmuz sonrasında yaşanmadı değerli arkadaşlar. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde cezaevlerinde işkence zaten yaşanan... Ve Türkiye Cumhuriyeti AİHM'den, uluslararası mekanizmalardan da birçok yaptırım almış bir ülke fakat biz şunu vurguluyoruz: 15 Temmuz öncesinde de ağır insan hakları ihlalleri vardı, 15 Temmuz sonrasında da bu ihlaller artarak kronik bir hâle gelmiş hâlde devam ediyor. Şayet biz İnsan Hakları Komisyonu üyeleri olarak son bir yıl içerisinde bütün çalışmaları önümüze koyduğumuz anda gerçekten insan haklarına yönelik ne yaptığımızı, nasıl bir çalışma yürüttüğümüzü de ortaya koymuş oluruz. Alt komisyon, hatırladığım kadarıyla üç ziyaret gerçekleştirdi cezaevlerine; Tekirdağ, Bakırköy ve Kırıkkale, eksik kaldıysa düzeltebiliriz ve en son ziyaretimiz 16 Haziran tarihinde Kırıkkale'ye gerçekleştirildi. Biz bütün Komisyon üyeleri olarak, orada parti gruplarındaki üyeler olarak açık ihlalleri gözümüzle görmüş insanlarız. Birlikte gördük; hasta tutsakları birlikte gördük, cezaevinde infaz memurlarının,

yönetimin açık bir şekilde tutsaklara, tutuklu ve hükümlülere yönelik müdahaleleri, muamelelerini gözlerimizle gördük, raporlaştırdık, Komisyona ilettik ve gerçekten iletmekten öteye geçip çözüm noktasına geldiğimiz anda başta Komisyonumuz sessiz kaldı.

Şimdi, biz sorunları ortaya koymakla mükellef değiliz sadece. Burada bir yanılgıya düşüyoruz değerli arkadaşlar. Biz sorunları ortaya koyarken çözümlerini de konuşmak zorundayız. Örneğin Şakran Cezaevi ziyaretinin neden iptal edildiğini bugün burada Sayın Başkanın bize açıklaması gerekiyor ya da bir yurtdışı cezaevi ziyaretinin neden planlandığını, nasıl iptal edildiğini bugün burada değerli arkadaşlarımızın bilmesi gerekiyor örneğin. Eğer bunlar ortaya konulabilirse gerçekten Komisyon çalışmalarına nasıl bir ciddiyetle, nasıl bir bakış açısıyla yaklaştığımızı da ortaya koyacağız. Bunlar çok önemli konular. Bunlar belki bugüne kadar yapmadığımız, yetemediğimiz, yetişemediğimiz, insan hakları ihlallerinin önündeki en büyük engeller.

Bugün Şırnak Cezaevi diye bir vaka var. Şırnak, altı aydır abluka altında olan bir şehir ve altı aydır abluka altında olan bu şehrin içerisinde yer alan Şırnak Cezaevinde insanlar... Bakın, değil görüşme vesaire, normal yaşam için gerekli olan ihtiyaçlardan bahsediyorum; su, yemek... Çünkü, lojistik yok orada. Altı ay boyunca şehir kapalı olduğu için Şırnak Cezaevinde bu anlamda hiçbir şekilde, lojistik anlamında, su, gıda, yemek, her türlü meselenin yasak olduğu, her türlü ihtiyacın yasaklandığı bir süreçten geçtik ve bugün konuşmamız gereken, Şırnak Cezaevinde iki çocuğun son bir haftada hayatını kaybettiği gerçekliği. Bunların neden hayatını kaybettiğini çok iyi biliyoruz.

Bakın, daha dün Sayın Başkana ilettim. Orada bir uyuz vakası var ve uyuz vakası idareye bildiriliyor fakat idare bunu görmezden geliyor ve gerekli önlemleri almıyor ve iki çocuk buna istinaden orada isyan çıkartıyorlar ve bu, basına cezaevinde sadece yangın olarak geçti. Hâlbuki orada mesele sadece basit bir yangın değildi ve bugün iki çocuğumuzu da kaybettik. Ve bugün orada başlatılan açlık grevi, dün bize gelen bilgi, avukat bilgilendirmesidir bu. Çünkü, HDP milletvekilleri ne yazık ki siyasal konjonktür sebebiyle cezaevlerine ziyaret gerçekleştiremiyor. Bu anlamda, bizim en temelinde... Üç arkadaşımız, İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak insan haklarından bizi bizler zaten şu anda yararlanamıyoruz. Yani, insan hakkı olarak bizim zaten hakkımızın şu anda gasbedildiğinin buradan tekrardan altını çizmek gerekiyor. Ve bugün Şırnak Cezaevinde bu açlık grevinin dönüşümsüz ve sürekli hâle bugün itibarıyla geçeceği bilgisi geliyor.

Onun dışında, çok örnek var ama Adıyaman Cezaevinde de bugün itibarıyla uygulamalardan, insan hakları ihlallerinden, idarenin tavrından, orada yaşanan ağır ihlallerden kaynaklı bugün açlık grevi başlatılacağı bilgisi geldi. Mektuplar şu anda bizim elimizde, bugün bize ulaşmış bilgiler bunlar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biz eğer İnsan Hakları Komisyonu üyesi arkadaşlar olarak yani burada çalışma arkadaşlarıysak ve özellikle Alt Komisyon üyesi arkadaşların, 15 Temmuz öncesinde, her cezaevine elinden geldiğince, zamanımız, çalışmalarımız, normal devam eden çalışmalarımız izin verdiği sürece planlama yapıp acil, yerinde tespit yapmamız gereken konular var. Bir de 15 Temmuz sonrasında, bizim açımızdan, darbecidir, FETÖ'cüdür, şucudur, bucudur... Biz basında şunu görüyoruz ki Komisyonun çalışma ruhundan çok çok uzakta tartışmalar yürütülüyor basında. Her bir bireyin burada, esasen, öncelikli görevi insan haklarını korumaktır. Bir komisyon başkanının belki kişisel, belki görüşü, belki siyasi olarak bu şekliyle bakış açısı bütün bir komisyonu ve komisyon üyelerini bağlamaz. Bu anlamda, her türlü işkencenin araştırılması, her türlü insan hakları ihlalinin ortaya konması şu anda en önemli görevdir, elzemdir ve ne yazık ki bunu...

Bizde, biliyorsunuz, HDP'de öz eleştiri kültürü gerçekten önemlidir. Biz kendimiz bu eleştiriyi ortaya koyuyoruz yani ve biz bunu yapamadık. Bu anlamda, devamında mutlaka tekrardan soracağımız sorular olacak ve bugün itibarıyla altundan kalkamayacağımız, gerçekten cezaevlerinde... Her

cezaevinde, ayırım yapmıyorum, evet spesifik konular var; Ödemiş Cezaevi, Şakran Cezaevi... Alanya’da kadınların banyo yaptıkları alanlara bile yirmi dört saat kamera yerleştirdikleri gerçekliği. Onun dışında, Tekirdağ, özellikle F2, ziyaret gerçekleştirdiğimiz bir cezaevidir burası ve o gün dahi oradaki uygulamaların hangi noktada olduğu, ziyareti gerçekleştiren değerli üyeler tarafından tespit edilmiştir ki düşünün, OHAL sonrası, uygulamaların nasıl bir noktaya geldiğini, gerçekten merak ediyorum.

Önemli olan konulardan biri ve hepimizi bağlayan konulardan biri de infaz kurumlarındaki operasyonlardır. Fetullahçı terör örgütüyle mücadele adı altında, infaz kurumlarında, özellikle idari yapıda gerçekleştirilen operasyonlar oradaki insan haklarıyla ne yazık ki aynı zamana denk geliyor. Yani, oradaki kurumlardaki kişilerin bilinçli olarak ya da kasten tutuklu ve hükümlülere nasıl yönelmiş olduklarını şu anda ortaya koyamayız belki ama orada cezaevlerindeki operasyonlara da mutlaka dikkat çekmemiz gerektiğini ve bunun üzerinde durmamız gerektiğini tekrardan belirtmek gerekiyor.

Hasta tutsaklar... Sayın Başkana da daha öncesinde, özelde belirttik. Hasta tutsaklarla ilgili, biliyorsunuz ki ülkemizde devam eden çözüm süreci sırasında bir konsensüs oluşmuştu. Yani, ağır olan hasta tutuklu ve hükümlülerin tahliyelerine ilişkin bir konsensüs vardı. Ardından, konjonktürün değişmesiyle beraber, sanki o hasta tutuklu ve hükümlüler mucizevi bir şekilde iyileştiler, felç olanlar felçliğinden kurtuldu, konuşamayanlar konuşmaya başladılar ya da ağır şizofreni hastaları bir anda hastalıklarından kurtuldular ve adli tıp kurumlarında verilen “Cezaevinde kalamaz.” raporları bir anda “Cezaevinde kalabilir.”e dönüştü. Fakat, biz bugün adli tıp kurumlarına bakıyoruz değerli arkadaşlar. Adli Tıp Kurumunda, en son takip ettiğimiz kadarıyla, 38’i aşkın gözaltı var ve bu kişiler de bu raporlarda etkili kişiler –biraz eğer araştırırsanız- önemli kişiler.

Bu sebeple, biz siyasal konjonktürün, ülkedeki kaotik ortamı, ülkenin bir darbe sürecinden geçmiş olduğu gerçekliğini, özellikle altını çiziyorum, siyasal tutsaklara özel bir yönelimin olduğu gerçekliğini ele alarak bütün kişisel, siyasal düşüncelerimizi bir kenara bırakarak derhâl, ivedilikle insan hakları ihlallerinin üzerine gitmek zorundayız ve bugün, umut ediyorum ki bu toplantı sonrasında bu toplantının neticesi bu yönde olur diye düşünüyorum ve umut ediyorum.

Hepinizi tekrardan saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Her türlü eleştiriye sonuna kadar açığız. Umarım bazı arkadaşlarımız da her türlü eleştiriye sonuna kadar açık olurlar. Başkanlarının kişisel fikir açıklama özgürlüğünü yüceltenlerin, umarım, bizim de kişisel fikir açıklama özgürlüğümüze saygı duyacaklarını temenni ediyorum. Her birimizin siyasal görüşleri varsa Komisyon Başkanı sıfatını taşıyor olsak bile siyasal bir kişiliğimiz var, aidiyetimiz var. Her birimizin de kişisel fikirleri olabilir ve bunu da özgürce dile getiririz. Kimse kişisel düşüncelerimiz üzerinden linç kampanyası yapmaya kalkışmasın. Bu da bir insan hakları ihhalidir.

Ayrıca, medyaya yansıyan demeçler üzerinden siyasal linç uygulamak da ayrı bir insanlık hakkı ihhalidir. Sayın Başkana sorulmadan “Böyle mi dedin, ne dedin, nasıl ifade ettin?” demeden mal bulmuş mağribi gibi bunu siyasal bir linçe dönüştürmek de ayrıca bir insan hakları ihhalidir ve bu Komisyon üyelerine pek de yakışır bir tutum değildir. Birbirimizi siyaseten eleştirebiliriz, sonuna kadar eleştirebiliriz; gerektiğinde barışırsız, gerektiğinde kavga ederiz ama medyaya yansıyan bir demecin içeriğini, önünü, arkasını bilmeden, pusuya yatmış avcılar gibi siyasal linçe tabi tutmak bir İnsan Hakları Komisyonu üyesine yakışır bir tutum olmasa gerek diye düşünüyorum.

Şimdi, Sevgili Başkanım, biz Komisyon olarak bize iletilen her talep konusunda duyarlı olduk. Ayrıca, kişisel talepler konusunda da son derece duyarlı olduk. Sayın Genel Müdürümüz buradalar, Sayın Genel Müdürüm az önce size bir PKK tutuklusu hakkında –MHP’li arkadaşlarımız gücenmesinler, tutsak demiyorum- gerekli açıklamayı yaptım mı? İçeride, Sibel Çapraz’la ilgili.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Evet, evet.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bu konuda sizi defalarca aramış mıyım? Aramışım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ENİS YAVUZ YILDIRIM – Tabii.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz, bize iletilen her bir birey hakkında, belki Komisyon Başkanı olarak vazifemiz olmamasına rağmen insani nedenlerle, sırf içeride hasta olduğu için, cezaevi koşullarında kalamaz olduğuna inandığımız için insani duyarlılık göstermişizdir. Bunu da birilerine savunma olsun diye yapmıyorum, birilerine şirin görünmek için yapmıyorum, asla yapmam yani.

Şimdi, ziyaretler yaptık, bizim de siyasi faaliyetlerimiz var, Meclis faaliyetlerimiz var, her birinizin var. Görülmesi gereken cezaevlerine gittik, bundan sonra da gitmeye devam edeceğiz. Gittiğimiz her cezaevinde de bütün tutuklu ve hükümlülerle de görüşmüşüzdür, istisnasız görüşmüşüzdür. Hiçbir rezervimiz olmamıştır ve her türlü talebe de her türlü eleştiriye de açık olmuştuk. Notlar almışızdır ve bunu raporlaştırmışızdır. Biz, cezaevlerindeki hiçbir insan hakkı ihlaline seyirci kalmamışızdır. Bu çok açık bir suçlamadır, haksız bir suçlamadır, tamamen siyasi bir suçlamadır. Biz raporlarımızı düzenleriz, Adalet Bakanlığının ilgili birimlerine takdim ederiz. Biz icra makamı değiliz, biz bir gardiyanın kolundan, kulağından tutup duvara çivileyecek insanlar değiliz. Biz bir başka yere talimat verecek insanlar değiliz. Biz gördüğümüzü resmederiz, rapora dönüştürürüz ve ilgili yerlere iletiriz. Ha bunun takipçisi olur muyuz? Oluruz elbette. Bunun nasıl takipçisi olduğumuzu da Genel Müdürümüz buradadır, bürokratları buradadır, lütfen kendileri söylesinler. Bize iletilen hiçbir konuda ilgisiz kalmış değiliz, her bir iddianın üstüne de gitmişizdir.

Bir diğer husus, Şırnak Cezaevi, ilk defa gündeme geldi. Şimdi, sayın CHP’li sözcü, Komisyona iletilen taleplere karşı ilgisiz davrandığımızı söylüyor. Bize bir tek talep var, o da Cezaevi Komisyonu üyesi olmayan, İnsan Hakları Komisyonu üyemiz olan Mahmut Tanal’ın bireysel bir şeyi, filan cezaevindeki filanın eşi bilmem falan. Bununla da ilgilenilmiştir. Bunun dışında Cumhuriyet Halk Partisinden bize iletilen hiçbir talep yoktur, somut, spesifik hiçbir talep yoktur Sayın Başkan. Eğer bizim yasama bürokratlarımız bizi kandırmıyorlarsa, yanıltmıyorlarsa.

Bir diğer husus, HDP’den gelen, Meclis tatildayken gelen, 11 Ağustosta gelen bir talep var. Sayın Özkan’dan gelen, işte filan filan kişiler hakkında. Meclis yeni açıldı ve bugün ilk toplantımızı yapıyoruz. Meclis daha yeni açılmışken “Cezaevi Komisyonu üyeleri bir araya gelmedi, gelemiyoruz.” demek, çok politik bir eleştiri bu. Hakkaniyetle, insafla bağdaşmayan bir şey. Bismillah daha salı günü açıldı Meclis ya.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – İnsan hakları tatildayken de ihlal ediliyor Sayın Metiner.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Evet, biz insan haklarının kimler tarafından nasıl ihlal edildiğini ayrıca konuşacağız. İnsan hakları sadece cezaevindeki o gidiş gelişlerde yaşanan ihlallerden ibaret değildir. Bir örgütün silahlarıyla bir halkı nasıl zulme tabi tuttuğunu, bunları da konuşacağız.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Siyaset yapmayalım.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Siyasete giriyorsunuz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – İnsan hakları konusunda duyarlıysak her bir eleştiriye açık olacağız, yok öyle yağma, yok öyle yağma.

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika.

Bakın, siz konuşurken kimse müdahale etmedi.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ama bir...

BAŞKAN – Hayır, sonra söz alırsınız, cevap verirsiniz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Örgütü eleştiriyorum, siz örgüt müsünüz?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sizin tavrınız budur.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siz örgüt müsünüz?

BAŞKAN – Şimdi, Burcu Hanım, bakın, söz alın sonradan cevap verin.

MEHMET METİNER (İstanbul) – PKK terör örgütünün insan hakları ihlallerini eleştiriyoruz, eleştirmeye devam edeceğiz. Siz niye rahatsızlık duyuyorsunuz?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Yok rahatsız etmiyor, biz sizi tanıyoruz, problem yok, üslubunuzu biliyoruz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Elbette üslubum bu, sizi rahatsız edecek bir üslubum var tabii ki. Sizin eleştirilerinizin doğrudan bana yapıyor olmasının sebebi de bu.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Biz daha fazla çalışmak adına...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ha siz rahatsız olduğunuzdan dolayı da rahatsız değilim.

BAŞKAN – Burcu Hanım ama olmaz ki yani şimdi size de müdahale edilir. Bir müsaade edin konuşsun Mehmet Bey, ondan sonra siz söz istiyorsanız size de söz veririm.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Adıyaman Cezaevi, Adıyaman Milletvekili olduğum süreçte bile Sayın Bakanımıza “Mutlaka kapatılması gereken bir cezaevidir.” dediğim ve Bakanımızın da “En kısa zamanda kapatacağız.” dediği bir cezaevidir. Orada fizikî koşullardan dolayı birtakım eleştiriler fazlasıyla hak ediyor ama açlık grevlerinin tamamen başka yerlerden alınan politik bir karar olduğunu hepimiz biliyoruz. Hiçbir zaman cezaevi koşullarına yönelik bir eylem değildir bu. Bu başka bir şeydir. Bu, yaşadığımız iç çatışmayla alakalı, bir yerlerden alınan talimat doğrultusunda örgüt mensuplarının sergilediği bir tutumdur. Ama buna rağmen Adıyaman Cezaevini, ben eski bir Adıyaman Milletvekili olarak asla savunacak durumda değilim. O cezaevinin ivedilikle kapatılması gerekiyor, hiçbir insani koşula sahip değildir. Onu defalarca Bakana kendim de söylemişimdir, Bakanlıktan da bu sözü almışımıdır, bu cezaevi kapatılacak inşallah. Ya yerine bir başka cezaevi yapılır veya oraya biz açık park gibi bir şey düşünmüştük o zaman, onu da Sayın Genel Müdürümüz açıklarlar zaten.

Şırnak Cezaeviyle ilgili bir şey varsa gideriz görüşürüz. Ama Şırnak’a gidiş gelişimiz ne ölçüde mümkün olur bunu bilemiyorum. Herhâlde devletin baskısı dolayısıyla oraya giremeyenlerden değiliz. Örgütün baskısı dolayısıyla zaman zaman kendi yaşadığımız bölgelere bile gidemeyeceğimiz gerçekliğini hiç kimse göz ardı etmesin, bu da apaçık bir insan hakkı ihlalidir. Milletvekillerinin dahi seyahat özgürlüğünün bazı illerde olmadığı bir ülkede yaşıyoruz. Birileri kalkıp sadece devlet baskısından, Hükümet baskısından insan hakları söz konusu olduğunda bahsetmesin. Bir insan hakkı savunucusu, aktivisti, terörün, şiddetin her türlüşüne karşı çıkar ve o örgütlerden gelen insan hakları ihlallerine de karşı çıkar. Eğer karşı çıkmıyorsa, herhangi bir örgütün terör, şiddet siyasetinin arkasında duruyorsa gelip burada insan hakları...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Olur mu öyle karşı çıkmak Sayın Metiner yani siz de konuşuyorsunuz ama...

BAŞKAN – Lütfen müdahale etmeyelim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – ...baskısıyla örgüt şiddetine karşı çıkmak kolay mı öyle?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Kolay, karşı çıkanlar var.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Hepimiz her şeyi biliyoruz burada.

MEHMET METİNER (İstanbul) – O zaman herkes gücü oranında...

ORHAN MİROĞLU (Mardin) – Teslim olalım o zaman.

BAŞKAN – Müdahale etmeyelim, lütfen müdahale etmeyelim.

ORHAN MİROĞLU (Mardin) – Yani istediği o kalıyor, teslim olmak. Teslim olalım mı ne dersiniz?

BAŞKAN – Müdahale etmeyelim, lütfen.

Siz sözlerinize devam eder misiniz. Bakın, Zeynep Hanımın dışında kimse söz istemedi yani müdahale etmeyelim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Benim Komisyon üyelerine açıklamak istediğim husus şudur: Bir, bu dönemde çok daha duyarlı, çok daha düzenli, çok daha sistematik cezaevi ziyaretlerimiz olacaktır. Bize iletilen hiçbir talep konusunda duyarsız olmadık, olmayacağız ama benim medyaya düşen demecimin önünü arkasını sizlerle paylaşmak istiyorum. Söylediklerimin hepsinin arkasındayım, arkasında durmaya da devam edeceğim. Benim kişisel fikrimdir, paylaşan arkadaşlarım olabilir, olmayan arkadaşlarım olabilir. Benim medyaya açıkladığım demecim şudur: Bir, AK PARTİ olarak her türlü işkence ve kötü muamele konusunda son derece duyarlı bir partiyiz. Hiçbir iddiayı görmezlikten gelmeyiz. Biz, bugüne kadar işkence ve kötü muamele konusunda sıfır tolerans diyen bir partiyiz, icraatlarımız da bunu gösteriyor. Bugün ülkede yaygın ve sistematik bir işkence iddiası gündeme gelmiyorsa, getirilemiyorsa bu AK PARTİ sayesinde. Kime yapılırsa yapılsın, işkence konusunda son derece duyarlıyız. İki, ama FETÖ'cü teröristlerin bu yöndeki kara propagandalarına da asla teslim olmayacağız. Uluslararası camiada algı operasyonlarına asla teslim olmayacağız. Bu Meclisi bombalayan o teröristlerin kara bir propaganda üzerinden bu Meclis Komisyonunu alet etmesine asla izin vermeyeceğiz. Bu benim kişisel fikrimdir, arkadaşlar katılırlar, katılmazlar. Ben FETÖ'cülere içeride, gözaltında işkence yapıldığı kanaatinde değilim. Ne sağlık raporları ne de bir başka belge söz konusu değil.

BAŞKAN – Bize de başvuru yok bu doğrultuda.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bu yönde bir başvuru yok ama ben cezaevindeki FETÖ'cü teröristlere gidip münhasıran bunlara, “Size işkence yapılıyor mu, kötü muamele yapılıyor mu?” sorusu üzerinden bir algı operasyonunun yapılmasına asla müsaade edilmemesi gerektiğine inanıyorum. Cezaevi Komisyonunun, Meclis komisyonunun buna alet edilmemesi gerektiğine inanıyorum. Bu kişisel fikrimi de sonuna kadar muhafaza ediyorum. Çünkü biliyorum ki asla onlara işkence yapılmadı. Yakalanma esnasındaki arbede sürecinde yediği tekme tokatlarla ben ilgili değilim. Ben olsaydım ben de aynı şeyi yapardım, fazlasıyla yapardım medyaya da uluslararası medyaya da söylediğim için. Savaş hukuku geçerlidir, darbecilere karşı direnme meşrudur.

AYHAN BİLGİN (Kars) - Ben toplantıdan çıkıyorum Sayın Başkanım, kusura bakmayın. İnsan Hakları Komisyonundayız, tekme tokatla falan Türkiye'nin itibarını...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Evet, darbecilere karşı o gece elimde silahım olsaydı alınlarının çatından vururdum. Bu, insan hakları ihlali değildir. Darbecilere karşı milletin direnme hakkı vardır, bu meşrudur. Her yolla da direniriz.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Bütün bu davaları şaibeli hâle getireceksiniz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – PKK terör örgütünün insan hakları ihlallerine de direniriz. Burada tehdit edilen milletvekili arkadaşların var, niye savunmuyorsun?

AYHAN BİLGİN (Kars) – Neyi?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Murat Karayılan tarafından tehdit edilen milletvekilleri var, niye savunmuyorsun?

AYHAN BİLGİN (Kars) – Sorun bu mu Allah aşkına? AİHM’deki davalar...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siyasiler öldürülüyor, niye savunmuyorsun?

AYHAN BİLGİN (Kars) – İyi çalışmalar diliyorum.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Hadi oradan FETÖ severler!

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Doğru konuşun ya!

Başkan, lütfen müdahale eder misiniz?

AYHAN BİLGİN (Kars) – FETÖ sever ne demek Sayın Metiner?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şimdi, dediğim bu, demecim budur, bundan ibarettir. Biz cezaevlerinde siyasi tutsak olduğuna inanmıyoruz, “tutsak” tabirini kabul etmiyoruz. Terör suçluları vardır.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tek yaptığınız bu; manipülasyon, algı yönetimi. Tek yaptığınız bu.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siz terör örgütüne arka çıktığınız sürece hiçbir meşruiyetiniz olmaz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Konumuz bu mu?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Terör örgütüne asla arka çıkamazsınız. Tutsak yoktur...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tutsak vardır, siyasi tutsaklar vardır.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siyasi tutsak yoktur, terör suçluları vardır.

BAŞKAN – Lütfen...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sayın Başkan, demecimin özü bundan ibarettir. Kim eleştirecekse bu çerçevede eleştirsin. FETÖ’cülerin, FETÖ’cü teröristlerin ve onların arkasındaki uluslararası camianın Türkiye’ye yönelik kara propagandasına bu Gazi Meclisin bir Komisyonunun alet edilmesine karşıyım, bunu söyledim ama her türlü işkence iddiaları konusunda da duyarlıyız. Kendileri izin alıp, zaten gidip ziyaret ediyorlar, varsa işkence edildiklerine dair belgeleri getirsinler, gereğini yapalım, yapmazsak namerdiz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Biz izin alamıyoruz Sayın Metiner, biz giremiyoruz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siz gidin, Kandil’e kadar yolunuz var.

BAŞKAN – Zeynep Hanım, buyurun.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Sayın Başkan, öncelikle ben de tıpkı sizin konuşmanızda yaptığınız gibi herhangi bir polemik amacı gütmediğimi belirtiyorum. İsim vermeden sadece bu Komisyonun cevaplandırmasının çok elzem olduğunu düşündüğüm birkaç soru paylaşmak için söz istiyorum. Bu soruları da her şeyden önce konu insan hakları olduğunda kişisel fikir ve kanaatlerin üzerinde bir

tutumla her türlü iddianın, bir kişinin asılsız iddiası, yalanı dahi olsa araştırılmaya değer olduğu evrensel gerçekliğinden kalkışla sormak istiyorum. Eğer asılsız iddia ve itham varsa elbette ki araştırmayla sonuca bağlanır ve konu bunca tartışmaya gerek olmaksızın aydınlanmış olur.

Şimdi, benim ilk sorum: Bir İnsan Hakları Komisyonunun ya da buna bağlı bir alt komisyonun basında bunca yoğun bildirim varken, STK'ların bunca çağrısı varken, uluslararası örgütlerin bunca merakı varken çalışmaya başlamak, bir araştırma, bir "monitoring" yapmak için illa herhangi bir milletvekilinin başvurusunu beklemesi gerekmekte midir? Bunun beklenmesinden bağımsız durumun kendi ciddiyeti ivedilikle gündem hâline gelemes mi gelmemeli midir sorusuna yanıt aramamız gerektiğini düşünüyorum.

İkincisi, uluslararası kurumların izleme taleplerinin duyurulmasına, resmî yazılarla önden bildirilmesine gerek var mıdır? Uluslararası kurumlar nezdindeki söz konusu merakın ülkemizin itibarıyla ilgili ciddi sorunlar doğurduğunu paylaştınız, biz de buna son derece önem vererek katılıyoruz, bu çekinceye. Ancak bu gibi çekincelerin yanıtı olarak da olanca şeffaflığıyla bu kurumlara kapıları açmak ve içi rahat olan bir Hükümetin bu kapıları açarak cevabını aslında diğer tarafın verebilmesine olanak sağlamak sağlıklı bir tutum değil midir, böyle olmamalı mıdır diye sormak istiyorum.

Dolayısıyla da mademki kişisel olarak bazı üyelerimizde bu iddiaların asılsız yalanlar üzerinden Hükümeti, ülkemizi itibarsızlaştırmak, yıpratmak için getirildiğine dair bir kanaat var. Bunu önlemenin en kısa yolu, en garanti yolu gerekli incelemelerin başlatılması, bu Komisyonunda bulunan tüm partilerin temsilcilerinin ortak hareket ettiği bir komisyonla özel bir araştırma yapılması ve o şeffaflıkla da gerçeklerin görülmesi yani bu iddiaların asılsız olduğu gerçeğinin görülmesi değil midir? En kolay olan ve gerçekçi olan ve hukuki olan, adil olan bu değil midir diye sormak istiyorum.

Bunun yanı sıra, böylesi bir ortamda bunların asılsız bir iddia olduğuna dair kişisel kanaatler ne kadar tabii ki kişiyi bağlar olsa da -dolayısıyla da bazı açıklamaları ben herhangi bir partiye ya da burada Hükümete bağlamak istemiyorum, bu doğru olmayacaktır- bence sözcü sıfatıyla kişiselikten uzak açıklamalara ihtiyaç var bugünkü soruların karşılığını almak için ama bu noktada önden peşin hüküm verilmişçesine "Biz FETÖ'cülerle ilgili işkence iddialarını araştırmayacağız." gibi bir beyan kişisel kalabilir mi? Bir komisyonun tutumunu içerir mi içermez mi bu beyan? Nasıl bir tutum olacak? Ya da işte, "Cadı avı var diye avı bırakalım mı?" gibi çok şaibe yaratacak, akıllarda çok soru bırakacak uygulamalar, bu incelemelerin engellenmesi yönündeki uygulamalar aslında gerçekten de içimizin çok rahat olması gereken, hiçbir ihlal, hiçbir darp, hiçbir şiddet olmaması gereken koşullarda bir ön alma gibi yorumlanmasın diye niçin bir adım atmaktan çekiniriz, bunu özellikle öğrenmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben müsaade buyurursanız kısaca bir cevap vereyim.

Tabii, bir saat geçti, arkadaşlarımıza söz vereceğiz. Sonuçta, milletvekillerimizin sorularına ve bu iddialara cevap vermek üzere davet ettiğimiz arkadaşlara da söz vererek belki birçok husus da aydınlığa kavuşmuş olacak fakat Komisyonumuza yönelttiğiniz için bir iki noktaya dikkat çekmek istiyorum.

Tabii ki İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun her bir iddianın aydınlatılması noktasında üzerine düşen bazı görevler var ancak bu iddiaların her birisini İnsan Hakları İnceleme Komisyonu veya alt komisyon aydınlatacak diye bir şey yok. Bizim, sonuç itibarıyla, burada görevimiz özellikle denetim boyutu itibarıyla da bize ulaşan bu iddiaları -sonuçta biz kovuşturma gücü değiliz- suç ihtiva eden iddialar söz konusuysa bunu ivedilikle savcılığa iletiriz, bunun takibi orada yapılır. Yapılmamasıyla ilgili de bir husus söz konusuysa yine bu da suç ihtiva eder, bunun gereği de ayrıca yapılır ama bu

konularla ilgili benim baştan da... Bakın, o kadar çok cümleler sarf ediliyor kamuoyunda fakat ben size demin rakamları söyledim. Yani bize ulaşan rakamları Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de içtihatları bağlamında bile değerlendirecek olsak işkence iddialarının bize ulaşıp ulaşmadığı hususu da ciddi büyük bir soru işareti. Varsa bile sonuçta Mahmut Bey'in ulaştırdığı 30 Eylül tarihli bir iddiadır ki bu konuyla ilgili de bana ulaştığı anda hemen savcılığa iletilmesi noktasında üzerimize düşen görevi yaptık. Yani İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun bunun ötesinde sonuçta bir kovuşturma gücü yok. Biz bu meselelerle ilgili kuvvetler ayrımının olduğu bir ortamda, hukuk devleti ilkelerinin de ilgili kurumlar tarafından yerine getirildiği bir durumda bu meseleyle ilgili herkesin görevini üstlenme gibi ne bir görevimiz var ne de bir yetkimiz var. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Basında çıkan haberler... Bakın, tabii ki basında çıkan tüm haberleri en ince detayına kadar takip etme gibi bir imkânımız yok, bunu herkes takdir eder. Fakat şunu özellikle ifade etmek istiyorum: Ben seçtiğim gün itibarıyla ilk haftasında bazı arkadaşlarla birlikte insan hakları kurumlarını, STK'ları bizzat ziyaret ettim ama bu insan hakları kurumlarının hiçbirisi bu sizin bahsettiğiniz hususlarla ilgili veya basına ifade ettikleri hususlarla ilgili bize şimdiye kadar bir dönüş yapmış değildir. Şimdiye kadar hiçbir insan hakları kurumu benden randevu talep etmiş de cevap vermemişim gibi bir şey kesinlikle söz konusu değildir ki böyle bir talep yoktur.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bence de Başkanım, hiçbir talep yoktur, hiçbir talebi de geri çevirmemiştir.

BAŞKAN – İkincisi, bakın, basında önemseydiğim için, Amnesty International ve Human Rights Watch'un iddiaları vardı, bu konularla ilgili hemen ben o gün Adalet Bakanımızla görüştüm. Adalet Bakanlığımızın bürokratları da zannedersem birkaç gün sonra, müsteşarlık düzeyinde Amnesty International ve Human Rights Watch'la -ki zannedersem darbe üzerinden iki hafta sonrasındaydı- bunun gereği yapılmış, bunların da takibati yapılmıştır ve bu iddiaların çoğunun soyut olduğu ve asılsız olduğu da orada net bir biçimde ifade edilmiştir.

Buna rağmen başka hususlar da varsa tabii ki bunun gereğini yapmak, takip etmek bizim görevimizdir.

Ki son bir husus: "FETÖ"çülerin iddialarını araştırmayacağız." isnadının burada bir karşılığı yok. Bilmiyorum kasıt o mu ama olsa bile, başta, sonuçta, Cezaevleri Alt Komisyon Başkanımız olsun, başkaları olsun, kimse, bu bahsettiğiniz hususlarla ilgili iddialar bize ulaştırıldığı takdirde bunların araştırılmayacağı... Bunların araştırılması şekli illa cezaevini ziyaret değil ki, bunların takibinin şekli var, şekilleri var. Bunun gereğini, sonuçta, bu Komisyon ve alt komisyon yerine getirmektedir. Bununla ilgili çok somut, farklı bir durum söz konusuysa bunu da mutlaka burada görüşeceğiz, eksikliklerimiz varsa da gidereceğiz.

Ben bu hususlara özel cevap vermek istedim. Belki ekleyeceğiniz hususlar olabilir ama müsaade buyurursanız...

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Ben konuşmayacağım çok uzun, sadece yanlış anlaşılmacak açısından netleştirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – Ben tekrar uzun söz almak adına değil, yanlış anlaşılmacak ve netleşmesi adına bir vurgu yapmak istiyorum bir cümleyle.

Zaten bizim buradaki talebimiz, benim az önce söylediklerim, “Sadece cezaevlerini ziyaret ederek araştıralım.” değil, bir komisyonun üzerine düşeni her yönüyle ele aldığından komisyon üyelerinin tamamının bilgilendirilmesi -az önce Sayın Metiner’in bahsettiği raporları ben görmedim örneğin- bu raporların bize ulaştırılabilmesi, buna dair adımların atıldığıyla ilgili bilgilerin bize aktarılmasıyla ilgili sorunlar da demek ki var ki bunları dile getirmemiz gerekiyor. Bunun giderilmesi gerekir.

Onun dışında da “Her yönüyle ele alınmalı.” dedim. Elbette ki savcılığa yönlendirilecektir. Bu bilgilendirme çok kıymetlidir, teşekkür ederiz. Ancak savcılığa yönlendirildiğinde, bir Komisyon üyesinin hatta bir Alt Komisyon Başkanının “Her ne kadar kişisel olursa olsun...” cümleleri bir tutum belirleyici ön alma nitelikli tehlike yaratmaktadır. Bu da insan haklarına aykırıdır. Hele ki bu açıklamalar açıklama itibarıyla, içerik itibarıyla insan hakkı ihlali içeriyorsa tıpkı az önce utançla duyduğumuz “Ben de şiddet gösteririm, tekme tokat girerim.” filan gibi açıklamalar tedirgin edicidir. Ben yarın burada fikir ayrılığına düştüğümüzde, acaba kişisel olarak tekme tokada başvurur mu diye endişe ederim böyle bir şey söyleyen bir insandan.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Başkanım, ben bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bir şey yapalım... Çünkü başka sorular da gelebilir.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ben bir cevap vereceğim yani.

BAŞKAN – Müsaade edeyim, direkt şey olduğu için bir cümleyle cevap verelim ama uzatmayalım lütfen çünkü diğer arkadaşlar söz istediler.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şimdi, bazı sözlerinin önü arkası niye kesilir...

BAŞKAN – Özür diliyorum...

Yani, bizim, normalde 14.00’te bitirme niyetimiz vardı fakat daha... Yani, işte, hani, diyoruz ya meseleyi, insan hakları ihlallerini hepimiz o kadar önemsiyoruz ki. Fakat bunu teknik ve nitelikli bir edayla ele almamamızın bazen bilmiyorum kendimiz mi önümüze geçiyoruz. Hiç kimseyi burada kastetmeden...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sebepleri var zaten, bugün burada nitelikli bir toplantı yapamamamızın sebepleri var zaten.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlarımız burada, sorulara ve iddialara cevap vermek için buradalar. Belki onlara imkân tanıyıp ondan sonra da devamını getirmek çok daha faydalı olacaktır diye düşünüyorum. Lütfen çok kısa bir biçimde yani sadece Zeynep Hanım’la ilgili...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Başkanım, sizin de dediğiniz gibi, takibin bin bir şekli vardır, illa da cezaevi ziyaretleri yaparak o FETÖ’cü teröristlere mikrofon uzatmak şeklinde olmayabilir.

İşkence gördüklerine dair kimin iddiası, belgesi varsa getirsinler, arkasında durmazsak namerdiz. Ama böyle iddialar var.

ZEYNEP ALTIOK (İzmir) – İşkencenin belgesi olur mu Sayın Metiner?

BAŞKAN – Belgeden kastettiği, şekli herhâlde, delili yani...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz, bu kara propagandaya gelmemeliyiz, hele de bu süreçte.

Bir diğer husus, bakınız, bir şey daha söylüyorum, tekrar söyleyeceğim: Tekme tokat, şiddet falan... Biz barıştan yanayız ama 15 Temmuzda yanı başımdaki kardeşime, halkıma ölüm kusan o FETÖ’cü teröristleri “Elimde silahım olsaydı alınının çatısından vururdum.” diyordum. Siz rahatsızlık

duyuyorsanız, Zeynep Hanım, duyun. Bu şiddetse, evet, şiddet. Darbecilere karşı milletin meşru müdafaa hakkı vardır. Onlar nasıl silah kullanıyorsa biz de onlara keşke elimizde silah olsaydı, silah kullanabilseydik. Bir kez daha söylüyorum: Alının çatısından da vururduk.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi söz Burcu Hanım'ın.

Buyurun.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Başkan, çok kısa toparlayacağım.

BAŞKAN – Yani, özellikle de istirham ediyorum...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hiç merak etmeyin, toparlayacağım.

BAŞKAN – Bir dakika... Özür diliyorum.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Buyurun.

BAŞKAN – Yani, arkadaşlarımızın kendi takdirleri ama özellikle rica ediyorum. Yani, bundan sonrasıyla ilgili, bakın, şu anda söz almak isteyen çok kişi var. Bu şekilde devam edersek arkadaşlarımıza sıra gelmeyecek. Polemiğe girmeden süreci işletebilirsek daha iyi olur. Teknik ve arkadaşlarımıza yönelik sorularla kısıtlı tutabilirsek sevinirim. Takdir sizin.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Başkan, gerçekten hiç istemediğim bir normdayım yani bu şekliyle devam etmek istemiyorum aslında ama “PKK insan hakları sözcüsü müsünüz?” diye bana soru soran bir Komisyon Başkanımız var. Yani, hepiniz kulaklarınızla duydunuz bunu.

Şimdi, birine FETÖ'cü, birine PKK'li, birine şucu, bucuyla biz insan haklarını araştıramayız, insan haklarını ortaya koyamayız. Bizim bahsettiğimiz konu bu. Yani, bunu şahsileştirmek, bunu bireyselleştirmek, bunu tutuklunun... Ha, tutsak... Bakın, ben bunu Adalet Bakanlığına da açıkladım. Eğer bir yıldır içeride olup niçin suçlandığını, niçin orada tutulduğunu bilmiyorsa bir kişi, soruşturması dahi açılmamışsa bu kişi tutsaktır. Ben hukukçuyum, tutuklunun da hükümlünün de ne anlama geldiğini çok iyi biliyorum ama -tekrar altını çiziyorum- kanunlarımızda bir kişi, değil, bakın, bir ay bile... Tutukluluk bir tedbirdir, hepimiz çok iyi biliyoruz. Fakat bir yıldır, bir buçuk yıldır içeride olup niçin suçlandığını bile bilmiyorsa bu kişi tutsaktır, tutsak hâlde tutuluyor demektir. Bir sebebi vardır bunun ama tutsaktır. Bunun altını çizeyim.

İkincisi: Özellikle, bütün değerli üyelere şunu belirtmek istiyorum, bakın, Sayın Başkanın, Metiner'in kendisinden istirhamımız -bunu kibarca söylüyorum, belki toplantının bundan sonraki akışı değişir diye- insan olduğum için ve kendisinin de, buradaki herkesin de insan haklarının korunması gerektiğini düşündüğüm için tekrar söylüyorum: “O PKK'li, bu FETÖ'cü, bu şucu, bu bucu...” diyerek bizi de... Bakın, bize yönelik bile bunu yapıyorsanız Sayın Metiner, biz gerçekten sağlıklı bir iş yapamayız. Çok net.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Karşınızda 2 vekil arkadaşımız var ve Kandil'den ölümle tehdit ediyor. Çıkıp eleştiriyor musunuz?

BAŞKAN – Lütfen...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Şimdi, bakın, bizim şunu...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Tam tersine, seviniyorsunuz, değil mi?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Metiner, lütfen...

BAŞKAN – Ya, şey yapmayalım...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Bakın, bu konuşma tarzınız ya da bu konular...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ya, konumuz bu mu Sayın Metiner? Konumuzu uzaklaştırmayın.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – İnsan hakkı ihlaliyse Burcu Hanım onu da kınar şimdi.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Şunu özetliyoruz, bakın, Sayın Başkan...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Kınaması gerekiyor.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Kınar tabii, niye kınamasın?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Onu, bunu şunu kınamamız değil, konularımız bu değil, konudan sapmayın. Bunu bilinçli yaptığının farkındayız fakat biz buna izin vermeyeceğiz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz de niyetlerinize düşmeyeceğiz, tuzaklarınıza düşmeyeceğiz.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Biz, gerçekten, Türkiye’de gerçekleşen insan hakları ihlallerini ortaya koymak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Sizden özellikle ricamız: Konuya dönün. Gerçekten, özellikle söylüyorum, insan haklarını araştırmak için bir araya gelelim, başka bir amacımız olmasın...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz her yerde PKK’lıları da ziyaret ettik.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hiç ayırım yapmadık Sayın Metiner, hiç bunu...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şikâyetiniz niye peki?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hiç şikâyet değil.

BAŞKAN – Burcu Hanım...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Buradaki üslubunuza, buradaki tavrınıza.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Üslubunuz öyle olursa üslubumuz böyle olur.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Tamam. Buradaki üslubunuz, yoksa biz cezaevlerine hiçbir ayırım yapmadan ziyaret gerçekleştirdik. Daha önce başka bir polemik sebebiyle bu da basına yansımıştı, “Onlara gidiliyor, bunlara...” Hayır, öyle bir şey yok, biz...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bakın, ben Karayılan’ı kınıyorum, Burcu Hanım da kınar şimdi.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ben bitireceğim. Nurettin Bey, lütfen...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Başkan, yani, böyle mi ilerleyeceğiz?

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hepinizi ciddiyete davet ediyorum.

BAŞKAN – Öyle de siz başlattınız yani araya girmeyi sonuçta.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hayır, hayır...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Başkan, lütfen ya... Konuşması boyunca sataşma vardı.

BAŞKAN – Siz de ama bundan önce sataşmaya başladınız.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hepimizi, bundan sonraki...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sataşma yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, lütfen...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Metiner, lütfen, rica ediyorum...

BAŞKAN – Burcu Hanım...

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Ben bu tarz bir tartışmayı bilmem de konuşmam da sevmem de, o yüzden...

BAŞKAN – O zaman lütfen konuya dönelim.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Hayır, özellikle ben uyarıyorum biraz, bize yönelik olan ithamlarınıza lütfen dikkat edin, özetle.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siz de dikkat edin Hanımefendi, her türlü sözlerinize siz de dikkat edin.

BAŞKAN – Tamam, konuya dönelim.

Evet, teşekkür ediyorum.

Fikri Bey, buyurun Sayın Bakanım, buyurun.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan. (Karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Lütfen, mütalaaya da müsaade etmeyin, siz buyurun.

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Peki.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda olduğumuzu bir an için unutmayalım. Siyasi partiler arasındaki bir tartışmayı yapmıyoruz.

Ben çok uzun konuşmayacağım, birkaç şey söylemek istiyorum. Komisyonumuz, evet, iddiaları alıp incelemek zorunda. Bir tek kişinin bir iddiası olsa dahi, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına görev yaptığına göre onları incelemek zorundadır. Karar verecek merciler vardır. O inceleme, sonrasında o mercilere aktarılır. Burada hiçbir sorunumuz yok.

Ancak buradaki konuşmalardan, hak ihlallerinde bulunulanlar, bulunulduğunu iddia edenler milletvekillerimize iletiyorlar, Komisyona iletmiyorlar, alt komisyonlara iletmiyorlar.” gibi sözler söylendi. O zaman biz kendimize durup bakmalıyız, niye bizim Komisyonumuza iletilmiyor, neden alt komisyonlara iletilmiyor da bir milletvekiline veya bir başka milletvekiline iletiliyor ya da yurt dışından basın aracılığıyla iletiliyor.

Siyasi mülahazayı bir kenara bırakıyorum ama ilk bakışta gördüğüm güven sorunu olduğudur. O nedenle bu güven sorununu ortadan kaldırmamız gerekiyor. Yani kendi haklarımızı koruyabildiğimiz gibi... Bir insan kendi hakkını koruyamıyorsa ya farkında değildir ya korkuyordur, korku da güvenle ilgilidir. Başvurduğu mercinin onu kale almayacağı düşüncesindedir. O nedenle bize iletilmiyordur.

Yani Sayın Başkan başta, çok teşekkür ederiz, bazı sayısal bilgiler verdi ama bu kadar hak ihlalinin olduğu ve ayyuka çıkan bir Türkiye’de bu kadar az rakamlar olması ya bizim görüşümüzün yanlış olduğudur ya da insan...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Farklı bir şey söylediniz, algının...

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Ya öyle bir algı vardır ya da gerçekler farklıdır. Bunu görmek lazım. Onun için ben şunu rica edeceğim: Siz zaman zaman Komisyonumuz adına basın toplantıları yapıyorsunuz, açıklamalar yapıyorsunuz; lütfen üyelere de bu açıklamalarınızı yaptığınız gün gönderirseniz biz de bilgi sahibi oluruz. Çünkü bazı gazetelerde çıkıyor, bazı meşrebe uygun gazetelerde çıkıyor, onları da biz takip etmiyoruz. O nedenle bize de gönderirseniz biz de bundan bilgi sahibi oluruz.

İkincisi: Sayın Metiner dedi ki: “Raporlaştırıyoruz.” Bu raporlar kendisinde kalıyorsa çok iyi ama ben bu rapordan bilgi sahibi olmazsam burada olduğu gibi tartışma konusu olabilir.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Üst komisyonda bu raporları hep birlikte onaylamıyor muyuz?

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – Lütfen, biz de bir alt komisyundayız, alt komisyon başkanı Sayın Miroğlu’nun arada bir herkesi bilgilendirdiğini biliyorum. En azından bu raporların bize de dağıtılmasında yarar vardır.

Burada Adalet Bakanlığıyla ilgili görevliler var ama daha çok hak ihlallerinin olduğu yer cezaevlerinden öte emniyet, tutuklama anındaki, gözaltındaki insan hakları ihlalleridir. Keşke buraya İçişleri Bakanlığından da birileri gelip soracağımız sorulara cevap verebilecek hâlde olsaydı. Bugün sadece cezaevleriyle ilgili sorular sorulacak dolayısıyla. Ama en büyük ihlallerin, iddiayla ortaya konulan ihlallerin poliste olduğu söyleniyor. O nedenle bir dahaki belki toplantıya bunu almakta yarar var diye düşünüyorum.

Şiddete karşıyız, silahlı şiddete hepten karşıyız, hep birlikte.

BAŞKAN – Bir dahaki toplantıyla ilgili bir öneriniz...

DURMUŞ FİKRİ SAĞLAR (Mersin) – İçişleri Bakanlığından yetkililerin gelmesinde yarar vardır çünkü daha çok hak ihlallerinin yapıldığı yerin poliste, gözaltında ifade alınırken yapıldığı doğrultusunda iddialar var. O iddialarla ilgili sorular sorulabilir diye düşünüyorum.

Şiddete karşıyız. Herkes silahlı şiddete karşı olduğunu söylüyor çünkü insanlar ölüyor. FETÖ’cülerle karşıyız, hain bir darbeyi yedik ama FETÖ’cüler Türkiye’ye getirenlere de karşı olduğumuzu belirtmemiz gerekiyor. Herkes kendi payına hesabını vermelidir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli arkadaşlar, ben söylenmiş olan konulara girmeyeceğim çünkü zaman son derece sınırlı. Bir basın açıklaması nedeniyle ve o konuda çıkan zorluk nedeniyle geciktim, onun için de özür diliyorum.

Burada cezaevleri konusunu esas olarak konuşmak üzere hazır olduğumuzu biliyorum ama ilk toplantımız olduğu için Değerli Başkana iletmek istediğim bir konu var. Bu herhangi bir biçimde uluslararası alandan veya Türkiye’den gelen konukların karşılanmasında Divanın en azından hazır olmasının yararlı olabileceği inancındayım. Bu da dikkate alınabilir, değerlendirilebilirse sevinirim.

Bunun dışında, cezaevleriyle ilgili -arkadaşlarımın tabii ki pek çok duyuruları, önerileri oldu, onları dinleyemedim ama- yanıtlanması için sormak istediğim birkaç nokta var, onu sormak isterim. Şimdi, bize gelen, biliyorsunuz, kendilerini mağdur olarak ifade eden insanların hem milletvekilleriyle görüşmeleri oluyor hem de İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyesi olmamız hem partimizin hem de Meclisin, bu nedenle yazılı ve sözlü başvuruları oluyor. Bu başvuruların bir bölümü zaten Komisyonumuza da yapılıyor. Şöyle bir eleştiri var: Özellikle görüşmelerle ilgili, görüş günleriyle ilgili hem ailelerin sıkıntı çektiği, haberleşme noktasında, telefon görüşmeleri noktasında sıkça cezalandırma ya da herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin telefon haberleşmelerinin yapılmadığı, avukat arkadaşlardan avukat görüşmelerinin önünde engel oluşturulduğu...

Fakat bence çok ciddi diye kabul ettiğim bir başka konu şu: Sıkça yer değişikliği olduğu -hücre cezası hukuken yoktur, ben de hukukçuyum, böyle de biliyorum- hücre uygulaması yapıldığı kimi tutuklularla ilgili ve özellikle Kırıkkale Cezaevine götürülen tutukluları sıkça emniyetten ya da MİT’ten olduğu ifade edilen kişilerin ziyaret ettiği, bu ziyaretlerin engellenmediği ve yeniden bir sorgulamanın cezaevlerinde yürütüldüğü noktasında ciddi gördüğüm yakınmalar var, yazılı yakınmalar var.

Bir başka konu da milletvekili arkadaşlarımızın hem Komisyonumuzdan hem de tek tek her partiden milletvekili -her parti demeyeyim, muhalefet partilerinin ikisini biliyorum, CHP ve HDP'yi biliyorum- görüşme isteklerinin kabul edilmediği noktasında çokça yakınmalar var. Bunların arkadaşlarımız tarafından yanıtlanmasını rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri ve Bakanlığın ilgili bürokratları, değerli arkadaşlar, en evrensel hakkın, insan hakları içerisindeki en evrensel hakkın yaşama hakkı olduğunu sanırım hepimiz, herkes ve şu anki bu konuyla ilgili fikir üreten her bir birey kabul eder. Ve bu yaşama hakkının ihlaliyle ilgili 15 Temmuz gecesi bu çatının altında bir facia yaşadık ve başımıza düşen bombalarla yaşam hakkımız elimizden alınmaya kalkıldı. Ve 240-250 insanımızın yaşam hakkı elinden alındı, bir o kadar insanımızın da sağlıkları elinden alındı. Şimdi, böyle bir asker, cunta görünümü terörist faaliyete maruz kalmış Meclisin çatısı altında insan haklarını konuşmak elbette çok anlamlı ve çok yerinde. Bu Meclis de Türkiye Büyük Millet Meclisi ve insana en evrensel yaşam hakkını verdiği için mensup olduğumuz medeniyetimiz her yerde adaletin ve insanın temel özne kabul edildiğinden dolayı âdeta çağrılmıştır, adaleti tesis etmiştir.

Benim şahsi inancım ve partimin görüşü Türk millî müktesebatının ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Türk devletinin bu kültürel mayalanmayla hareket edeceğine dairdir. Elbette ki OHAL şartlarında birtakım ihlaller, birtakım olumsuzluklar söz konusu olabilir ama bu bahsetmiş olduğumuz kültür havzası içerisinde yetişmiş hiçbir emniyet mensubu, hiçbir yargı mensubu, hiçbir cezaevi yöneticisi bu olumsuzlukları ferdi kin ve hırsa çevirerek muhatabının bir insan olduğunu ve onu da, yaratılanı Yaradan'dan ötürü seven ve onun yaşam hakkına duyduğu saygıdan dolayı vicdansız hareket eder kanaatinde değilim. Ama biz içinde bulunduğumuz bu karanlık günlerden yine hukukla, hukukun üstünlüğüyle ve tarihin bizim üzerimize yüklediği temel sorumlulukla ve kendi medeniyetimizde yaramıza merhem olabilecek meselelerle yolumuzu yeniden aydınlatacağız. Kimse endişelenmesin. Bu konuda, samimiyetle, inancımız tamdır.

Toplantımız çerçevesinde aldığım notlar kapsamında “tutuklu” ve “tutsak” ayrımı kavramının ciddi anlamda yapılması gerektiğini, Türkiye’de “tutsak”, “esir” anlamında bir uygulamanın değil, “tutuklu” ve “cezaevi” kavramındaki bu tür kavramların çok daha anlamlı olduğunu ve içeriklerinin kavranarak ifade edilmesi gerektiğini ifade ediyorum ve “tutsak” ifadesini reddediyorum.

Cezaevinden milletvekillerine mektuplar konusu: Örneklerimden sadece birkaç tanesini getirdim. Bana gelen mektuplar cezaevi koşulları ve uygulamalarla ilgili değil, cezaevine düşüş gerekçesi ve cezaevinden kurtulunması konusunda yargının bir an önce çabuklaştırılmasıyla ilgili talepler. Şu ana kadar cezaevi koşullarıyla ilgili 1 tane mektup geldi, onu da Komisyona derhâl ilettim ve Komisyon Başkanının ve Komisyonun bu süreci takip ettiğini düşünüyorum, gelişmelerini de şahsen soracağım.

Öte yandan, Türkiye’deki cezaevleri şartlarının Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere AB şartlarıyla evrensel anlamda mukayese eden birtakım kriterler ve değerlendirmeler üzerine makaleler okudum ve Türkiye’nin almış olduğu mesafelerden dolayı gurur duydum. Bu okuduğum malzemeler sadece Türkçü bakışta veyahut da Türkiye’nin kendisi, menfaatleri doğrultusunda yazılmış savunmaya dair değil, uluslararası değerlendirmelerdi. Bu aldığımız mesafeyi de hesaba katmamız gerektiğini düşünüyorum.

Öte yandan, bana gelen başka bir şikâyet, cezaevi çalışanlarının kendi aralarında, özellikle “ara eleman” olarak tabir edilen gardiyanlar başta olmak üzere, şu an içerisinde bulunduğumuz FETÖ soruşturmalarını şahsi husumet ve hesaplaşmalarında bir tehdit unsuru olarak algıladığı, cezaevi yönetimine veyahut da siyasilere yakınlık nispetinde “Sen şundansın, bundansın, seni açığa alırdıracığım, aldırırım.” gibi birtakım ifadelerine dair olumsuz bilgiler alınmakta. Bunu cezaevi yönetiminin ciddi şekilde takibini ve ilgili konularının uyarılması gerektiğini düşünüyorum.

Bir de bu ara elemanların eğitimi... Malum, KPSS sınavıdır, mülakattır; iyi, hoş, güzel; hemen alıp işe koşulması söz konusu. İmkân nispetinde, şartlar zorlanarak, yaptıkları görevin ne anlam ifade ettiğini, tutuklu veyahut da hükümlünün çevresiyle kurulan münasebetlerden tutun onlara yapılan muamelelere kadar, avukatlarla olan ilişkilerine kadar nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda vicdani, ahlaki ve hukuki seminerlerin, hizmet içi programların sıklıkla yerine getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Türkiye’nin içerisinde bulunduğu hassas durumu göz önünde bulundurursak, uluslararası çevrelerin Türkiye’yi sıkıştıracağı temel alan insan hakları ve özgürlüklerin ihlali ve hukukun askıya alınması gibi konular olduğu kendisini gösteriyor. “Biz bu iddiaların ciddi anlamda bir manipülasyon aracı olmasının önüne nasıl geçeriz?” sorusunun en büyük cevabı, hukuku ciddi anlamda uygulayarak ve insan hakları ihlalinin en aza indirgendığı gerçeğini uluslararası çevrelere göstererek geçebiliriz. Bu konuda da yapılacak çalışmalar, Türkiye’deki temel hakları ve özgürlüklerin, cezaevi şartları başta olmak üzere, kendisini nasıl ifade ettiğine dair lobi çalışmasında Türkiye’nin yetersizliğini, eksikliğini gözlemliyoruz. Bu konuda, belki Komisyon çerçevesinde bir konu olmasa da bunun Meclis çatısı altında devlet bünyesinde ciddi anlamda yerine getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani, başımıza gelen felaketin müsebbibi olanların vaktiyle, devletin de imkânıyla dünyanın pek çok yerinde çok farklı anlamda misyon temsilciliklerini oluşturduğunu ama buna karşı gönül elçiliği özelinde Türkiye’deki durumu anlatabilecek birtakım çalışmalarda gönüllü kültürel diplomasi yapabilecek, gönül elçiliği yapabilecek, misyon sahipleriyle veyahut da şahıslarla irtibata geçilerek Türkiye’deki durumun anlatılması gerektiğini düşünüyorum.

Benim genel olarak bu toplantı çerçevesinde özetlemeye çalıştığım görüş, düşünce ve önerim budur. Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak var olan sorunların üzerine giderek sorunların istismar alanı yerine devletin ve milletin bekası için sorunların tespit edilerek çözüm ortaklığı olabilmek noktasında bir fırsatımız varsa öncelikle o fırsatı kullanmayı tercih ediyoruz. Daha sonra, milletten aldığımız iradeyle, bu önerilerimizin ne kadarının yapıp yapılmadığını denetliyor, bunu da kamuoyuyla paylaşıyor, muhalefet anlayışımızı da bu çerçevede ifade ediyoruz.

Değerli üyeleri, Sayın Başkanı ve değerli katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, bilmukabele.

Şimdi, başta Sayın Kayışoğlu olmak üzere 4 kişi söz istedi. Bu şekilde devam edebiliriz ama bu şekilde devam edersek arkadaşlara sıra gelmeyeceğinin bilmiyorum herkes farkında mı? Şöyle bir önerim olacak uygunsu eğer: Söylenecek hususlar, kendilerine, doğrudan, teknik nitelikli soru değilse onlara söz versek, ondan sonra yine alsak olabilir mi? Hayır, nasıl yapacağız yani? Şimdi bakın, hani, hep konuşuyoruz, gündemimiz bu, bu arkadaşları dinlemek üzere bir araya geldik biz yani.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Yani, 2’den sonra hemen çalışmaya başlayacak Genel Kurul görüldüyör Başkanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben kısa teknik bir soru sorayım madem öyle.

BAŞKAN – Sizin dışınızdakiler de aynı, şu anda bakın, 5 kişi var. Yani, 2’de Genel Kurul açılış yapacak.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Genel Müdüřümüzü dinleyelim, zaten iddialara cevap verecek kişi o.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Bir saat önce gelen gündeme göre grup önerileri yok, direkt şeye başlayacak görölüyor.

BAŞKAN - Yani, arzu ederseniz haftaya devam ederiz, sonuçta sıkıntı yok, sizin diğeri alacağınız şeyleri o zaman da alabiliriz.

Uygun mudur? Ben size soruyorum yani çoğunluk neyse...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben sadece Şırnak Cezaeviyle ilgili bir iki şeyi soracağım.

BAŞKAN – Söyleyecek misiniz, soracak mısınız?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Soracağım da var, söyleyeceğim de var.

BAŞKAN – Ya, işte ama bakın...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben sadece kısa bir iki şey söyleyeceğim o kadar.

BAŞKAN – Şimdi, Kayışoğlu, siz de kısa bir şey söyleyeceksiniz. Tamam, ben söz veriyorum, arkadaşlara sıra gelmeyecek. Yalnız, şunu da söyleyeyim: Yani, biz bu şekilde işin aslını öncelemiyoruz. Yani, bu böyle, çok net çünkü sonuç itibarıyla bizim asıl maksadımız, bugün, sorulan soruları arkadaşlarımıza yöneltmek ve onların bu konuyla ilgili cevabını dinleyip ona göre yolumuza devam etmekti. Ben milletvekillerimizin talebini gözardı etmek istemiyorum, söz veriyorum. Fırsat kalırsa arkadaşlarımıza söz vereceğiz ancak olmadığı takdirde de... Ve şunu özellikle rica ediyorum: Soru dışında da hiçbir şey lütfen söylenmesin. Yani, o arkadaşlara yönelik soru sorulsun, çünkü tekrardan şey yapıldı, sorunun ötesinde söylenecek başka şeyler varsa yine tekrarında söyleriz.

Evet, Sayın Kayışoğlu, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Herkesi saygıyla selamlıyorum öncelikle.

Şimdi, konuşmalara baktığımda, işkence sadece fizikî işkence gibi algılanıyor ama AİHM kararlarında, cezaevi koşullarından tutun örneğin birçok kararda, işte, sakal kesmeye kadar, olayın, kişinin özelliğine kadar birçok şey işkence olarak kabul ediliyor.

Ben geçenlerde izin alarak Bursa Cezaevine gittim. Orada daha çok bizim partili yakınlarımız veya partililerimizden sosyal medya paylaşımları nedeniyle tutuklanmış olanlarla görüştüğümde ve ilgililerle, cezaevi yetkilileriyle görüştüğümde şunu gördüm: Birçok yerde de yani řu an şurada otururken bile bana sosyal medyadan birçok mesaj geliyor cezaevlerinin koşullarıyla ilgili. Kapasitelerinin çok çok çok üstünde ve birçok kişi yerde yatıyor. Tabii, bunun çözümünün esasen -bunların çoğunun da tutuklu olduğunu biliyoruz- soruşturmaları ve yargılamaları hızlandırarak... Çünkü içeride, bizim ilk başvurularda anladığımız kadarıyla beraat edebilecek de birçok kişi var. Bunların bir an önce, tabii, cezaevinden çıkması için bu yargılamaların, soruşturmaların hızlanması gerekiyor. Tabii, tutuklu yargılama yoğunluklu olarak sürdüğü için bunu söylüyorum.

Bursa Cezaevinde bir savcı intihar etti. Sebebi de sanıyorum, aslında içeride bulunmaması gereken şortunun ipiyle çamaşır asma ipini birleştirip o şekilde kullanmış ve intihar etmiş. Tabii, masum mu suçlu mu olduğunu bilemiyoruz yargılaması sona ermediği için ama sonuçta cezaevinde kendi insanının güvenliğinden, yaşamından da devlet sorumludur. Onunla ilgili gerekli tedbirler alınıyor mu yani intihar eğilimi çok yüksek gördüğümüz kadarıyla basından? Yine, başka şehirlere nakille ilgili çok şikâyetler geliyor, bu nedenle aileler görüşmeler yapamıyorlar. Yine, oradaki yaptığım görüşmelerde işte çorap, çamaşır gibi bazı şeylerin alınmadığı ve kantinden satıldığı, ticari bir mekanizma gibi kullanıldığına dair şikâyetler aldım diyorum.

Bir de kısaca şunu söylemek istiyorum: Hani “Çok başvuru yok.” deniyor ama burada aslında komisyonun kendini sorgulaması gerekir diye düşünüyorum çünkü özellikle partimizin genel merkezinde çok sayıda işkence iddiası söz konusu. Bize bire bir yapılan bu şekilde çok yoğun başvurular var. Zannediyorum, buraya başvurunun etkisiz olacağı konusunda yaygın bir konu var diye düşünüyorum.

Uzatmayayım, teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, kısa bir not. Arkadaşlar adına özür diliyorum, Diyarbakır 12 no.lu cezaeviyle ilgili alt komisyon toplantısı da bir buçuktaydı, onun için yan odaya geçiyorlar, yanlış anlaşılmasın lütfen yani.

Şimdi, neticede durum bu, herkes çok aşırı derecede yoğun, bütün milletvekillerimizin birçok angajmanı var, biz de bu saate aldık talep üzerine, sonuçta bunları çekeceğiz yani.

Şimdi, soru varsa –sizde sıra- iletin.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi, tabii, Başkanım, bir şeyi eleştirerek başlayayım. Çünkü bu Diyarbakır Cezaevi komisyonundan dün saat beş buçukta bize yazı geldi ve sürekli bir sıkıştırma hâli yani bu konuda Sayın Miroğlu keşke bir şey söyleseydi ya da...

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Ama haksızlık etmeyin, daha önce telefonla arkadaşlar aradılar.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bizi kimse aramadı.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) – Yok, yok, Orhan Bey çok titiz çalışıyor, komisyon çok titiz çalışıyor.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ya ben kendi eleştirimi söylüyorum, bizi kimse aramadı.

BAŞKAN – Sıkıntı yok, onu takip edelim, hani arkadaşlara soralım, niye size ulaşmadığını da öğrenelim inşallah.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Evet, şu anda aynı saate denk gelmesi de kötü oldu.

Ben sadece birkaç soru soracağım: Ya bu Şırnak Cezaevine direkt gittiğim için söylüyorum yani gitmeye çalıştığım için, gidip biz müdürlerle hiçbir şekilde görüşemedik ve bu sadece Şırnak Cezaeviyle ilgili değil, daha önce Tarsus Cezaevinde de aynı şeyi yaşadık. Gidip biz sadece idareyle görüşmek istiyoruz. Zaten anladık, şu anda tutuklu ve hükümlülerle hiçbir şekilde biz cezaevinde görüşme yapamıyoruz. Yaptığımız bütün başvurular reddediliyor ya da cevap verilmiyor. Bu konuda artık net anladık ki bize karşı bir ambargo var yani bu şeyin başından, 7 Hazirandan bir süre sonra böyle HDP milletvekillerine karşı bir ambargonun olduğunu anladık, amenna. Biz gidip orada cezaevi idaresiyle görüşmek istiyoruz. Yani, bize birtakım bilgiler geliyor, hani bu manipülasyonlarla ilgili konuştuk ya, bunun tek çözüm yöntemi iletişimi sağlayıp bunun aslını astarını öğrenip insanlara bilgi vermek çünkü sürekli bize şikâyetler geliyor Şırnak Cezaeviyle ilgili; gittik, zaten şehre giremedik ama mesela Tarsus Cezaevinde kapının önünde Müdür geldi, “Neye geldiniz?” dedi, kapıyı suratımıza kapattı ve gitti. Yani, bununla ilgili de mi acaba bir ambargo var? Bir, ben bunu sormak istiyorum, bu bizim açımızdan önemli. Çünkü biliyorum ki bizim buradaki arkadaşların çoğu gerçekten insan hakları konusunda duyarlı arkadaşlar. Ya çoğu hukukçu ya da daha önce bu insan hakları konusunda çalışma yapmış arkadaşlar ve hepimizin tek amacı gerçekten buradan çözümle çıkmak yani bu konuda bir açıklama gereği duyuyorum ben.

İkincisi: Hazır kuvvet timi diye bir timin olduğu yönünde sürekli bize bilgi geliyor. Yani bununla ilgili bir açıklama yapılması lazım. Çünkü cezaevinden gelen mektupların çoğunda hazır kuvvet timi diye bir timin olduğu ve tutsaklara şiddet uygulandığı, işkence uygulandığı yönünde bize bilgiler

geliyor. Bunun da tek çözümü gidip orada incelemeyi hep beraber yapıp kamuoyuna deklare etmek. Çünkü biz bundan kaçmıyoruz. Cezaevinde raporlaştırır ve hep beraber çıkarız deriz ki “Cezaevlerinde hiçbir sorun yok.” Hepimizin isteği ve talebi bu yönde.

Üçüncüsü: Manisa Cezaevinde ayakta sayım vermedikleri için tutsaklara yönelik bir şiddet uygulandığına dair bir haber dolaşıyor ve biz maalesef bunların çoğunu gazetedeki haberlerden öğreniyoruz ya da bize gelen mektuplardan veya ailelerin bize ulaşmasından. Ama en kritik olan, şu anda sıkıntılarının büyük olduğu yer Şırnak Cezaevi çünkü aileler geceden giriyor, gece saat dörtte yola çıkıp sabah bir şekilde varıp artık o arada görüşme yapma imkânı anca bulabiliyorlar ve 2 çocuğun ölümüyle ilgili olarak yine bütün yetkililerle görüştü arkadaşlarımız, Adalet Bakanıyla görüşmeye çalıştı, cezaevi yönetimiyle görüşmeye çalıştı ancak bize hiçbir bilgi verilmedi, daha sonra 2 çocuğun hayatını kaybettiğini öğrendik. Hiçbir şey o iki çocuğun hayatından daha değerli değil bizim açımızdan da. Belki bu konularda erken müdahale olursa bu tür vakaların bize gelmesinin önü engellenmiş olur.

Dördüncüsü: Bence hasta tutsaklarla ilgili olarak en kısa zamanda -bu komisyona söylediğim bir şey, adil tıp kurumunun içerisindeki kaotik hâli biliyoruz, verdiği birçok raporun aslında başka saiklerle olduğunu da biliyoruz- komisyon adına bir adım atılması gerekiyor diyeyim.

Ben şimdi diğer komisyona gireceğim sizin izninizle isteyerek.

BAŞKAN – Peki sorularınızın cevaplarını kim dinleyecek?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – İşte onu söylüyorum zaten, yan tarafta komisyon olması benim suçum değil.

BAŞKAN – Hayır, ama yani madem cevabını almayacaksınız o zaman bari diğer soruların cevabını alsaydık.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Arkadaşımız bizim adımıza alıyor.

BAŞKAN – Hayırlısı, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben de birkaç soru soracağım.

BAŞKAN – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, eski tartışmaya girmek istemiyorum ama bu yapılan, insan hakları alt komisyon başkanının yapmış olduğu konuşma sorumlu bir milletvekiline yakışmaz. Yani, şimdi bu iddialar, bizim görevimiz...

BAŞKAN – Soru soracaktık, lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Soracağım.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Kişisel hesaplaşmaları başka yerde görelim, komisyonları alet etmemize gerek yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, yani bu FETÖ’yü güçlendirir uluslararası camiada, onu söylemek lazım.

MEHMET METİNER (İstanbul) – FETÖ’yü zaten yeterince güçlendiriyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayenizde, siz güçlendiriyorsunuz; geçmişte kucak kucaka oturan sizdiniz, biz değildik.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ne kadar meraklısınız ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Geçmişte onlarla ilgili olumlu şeyler söyleyen, onlarla resim çektiren, arkasında namaz kılan biz değildik, onu söyleyeyim ben.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bir iblisin arkasında namaz kılmadık Allah’a şükür.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu tartışmayı yapacaksak yapalım, devam edelim. Örneğin, Pensilvanya’da bizden hiç arkasında namaz kılan bir tane milletvekilimiz yok, fotoğraf çektiren bir tane yok diye devam edebiliriz bu tartışmaya, üç gün konuşurum bununla ilgili ben. Böyle bir şey olur mu ya? Yani, böyle bir insanın cezaevi alt komisyonu başkanı olması bile insan haklarına aykırı bir durum ya, valla aykırı bir durum yani. Böyle bir şey olur mu ya, böyle bir şey olur mu ya? Senin babanın çiftliği mi ya, sabahtan beri herkesi tahkim ediyorsun. Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Veli Bey, hani soru...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Sizi yapalım, daha saygılısınız maşallah!

MEHMET METİNER (İstanbul) – Çok saygılı, evet!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii, benim olmam lazım tabii.

Böyle bir uygulama olur mu ya? FETÖ’yla mücadele ediyorsunuz, adam açıklama yapıyor, yahu üstüne vazife mi? Bu, Türkiye’de o insanları meşrulaştıracak, o insanları mağdur gösterecek. Ya bu, sorumlu bir milletvekilinin yapmaması gereken bir açıklama.

Şimdi, ben bir iki şey söyleyeceğim Sayın Genel Müdürümüze. Geçtiğimiz günlerde Bakırköy Cezaevinde bir sevk sırasında bir isyan gibi bir şey yaşandı. Orada cezaevi doktoru, cezaevindeki infaz koruma baş memurları görevden alındı, içeriye alındı. Sonuçta bunlar sizin memurlarınız, sizin personeliniz. Bunlarla ilgili bir araştırma yapılması gerektiğini düşünüyorum. Ben gittim, bunlarla konuştum. Hem DHKP-C hem FETÖ örgütüne üye olmaktan cezaevine atılmışlar. Özellikle doktoru ben Metris Cezaevinden tanıyorum. İlk bu Ergenekon ve Balyoz tutuklamaları başladığı zaman herkes bu, şimdi herkesin küfrettiği FETÖ’dan korkup bu insanlara, Balbay’a, ne bileyim işte Tuncay Özkan’a yaklaşamazken bu doktorlar bunların sağlık sorunlarıyla ilgileniyordu. Bunlarla bir ilgilenmenizi ben sizden... Yani bunlar sonuçta sizin personeliniz. Suçluysa cezalandırılın ama bunu bir araştırmanızı ben sizden rica ediyorum.

Ayrıca, ben size şimdi bu hem TİHV’in hem CİSST’in raporları var, onları size ileteceğim. Yine, bu Şakran’da, Bolu’da, Sincan’da, Kocaeli’deki iddiaları da size vereceğim, bana gelen mektupları da komisyona ileteceğim.

Bir de bu kitap yani o kadar çeşitli ufak tefek problemler var ki bu cezaevlerindeki aslında birçok iyi uygulamayı da yok sayıyor. Örneğin kitabın yasaklanması ne mantığı var, kitabın verilmemesinin ne mantığı var veya elbisenin etiketli olmasının ne mantığı var ya? Bu sonuçta sizi yıpratıyor. Yani, bunun mantığı da yok, bir anlamı da yok, bir kârı da yok bu cezaevlerine yani. Birçok iyi uygulama var hakikaten, birçok kötü uygulama var ama bu uygulamaların bir faydası yok bize; bize de faydası yok, size de faydası yok.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Başkan, kısa bir soru ekleyelim: Sincan Cezaevinden Tekirdağ’a nakledilen, götürülen kişilerin -her gün arıyoruz ne yazık ki- bu anlamda hâlâ kıyafetleri yok, hâlâ ayakta yemek yiyorlar, hâlâ yastık yorganları bile yok, kişisel ihtiyaçlarını bile karşılayamıyorlar. Kıyafetlerinin, özellikle paralarının yani o cezaevindeki bu kısmi paralarının bile hâlâ Sincan Cezaevinde olduğu, onun bile nakledilmediği durumu var, buna ilişkin de açıklama yapabilirseniz sevinirim.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Sayın Başkanım, ben de bir şeyler söyleyeyim.

BAŞKAN – Soru babında.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Soru babında olmayacak galiba. Genel bir değerlendirme yapmakta yarar görüyorum.

BAŞKAN – Evet, şimdi, şöyle...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Son bir şey...

BAŞKAN – Özür diliyorum, bir araya gireyim de...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Buyurun.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle yapacağız inşallah: İki milletvekilimiz daha var. Onların da söz veya sorularını alacağım. Akabinde toplantımızı noktalayacağım ve önümüzdeki hafta perşembe günü tekrar toplantıya davet edeceğim. Aksi takdirde, on dakikada o kadar çok sorular soruldu ki, o kadar çok mesele var ki verilecek cevaplar üzerine mutlaka sizin de soracağınız, ekleyeceğiniz hususlar var ki bunları bu ortamda cevaplandırmamız mümkün değil. Yani, bu kadar ciddi bir konuda daha sağlıklı, daha detaylı bir konuşma sürdürmek üzere haftaya tekrar sizleri davet edeceğim.

Ben bunu arada söylemiş olayım. Dolayısıyla...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Dolayısıyla, rahat konuşabiliriz.

BAŞKAN – Yok, hayır, sonuçta...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkanım, bürokrat arkadaşlara bazen telefonla bile iki günde ulaşma sorunu yaşıyoruz. Onlar çok yoğun çalışıyorlar. Onları her gün meşgul etmeyelim.

BAŞKAN –Evet de ne yapacağız şimdi?

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bakın, Burcu Hanım sürekli ulaştığını söyledi. Sizde bir sorun var o zaman.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hakkını teslim edelim, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdüründen biz memnunuz, onu söyleyeyim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – O zaman Genel Müdürede bir sorun var.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Şimdi, Sayın Başkanım...

BAŞKAN – On beş dakikamız var. Yani, Gamze Hanım'ın da... “Ladies first” diyelim o zaman müsaadenizle.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, benim bu açıklamamın zararı olmaz değil mi arkadaşlara?

BAŞKAN – Bana göre var, ciddi manada sorunlu bir açıklama. Tutanaklara girdir artık yani.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Ben önce sorumu soracağım, sonra da çok küçük, böyle, iki dakikalık bir değerlendirmede bulunmak istiyorum.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 25 Ağustos 2016'da bir açıklama yaptı. Bu açıklamada da kurum kapasitelerinin yetersiz olduğunu açıkladı. Çözüm olarak ne sundu? Çözüm olarak da hükümlü ve tutuklu sayısındaki öngörülemeyen artışın karşılanması için beş yıl içerisinde 174 adet yeni infaz kurumu yapacağını söyledi. 100.182 kişilik kapasite artışı sağlanacağını belirtti bize. Peki, biz bu açıklamayı okuduğumuz zaman, beş yıl içerisinde 174 yeni hapisane yapılacağını anlıyoruz. İyi, güzel de zaten Hükûmet tarafından bize -15 Temmuz öncesi- önümüzdeki dört yıl içinde 165 tane yeni cezaevi yapılacağı iletilmişti bütçe görüşmeleri sırasında. Demek ki ceza ve tevkifevlerinin öngörülemez gördüğü artışı aslında Hükûmetimiz o zaman görmüştü. Ancak, benim size sormak istediğim soru şu: Peki, bu programa sonradan eklenen dokuz yeni hapisane kimler için yapılıyor? Sadece darbe zanlıları

için mi, yoksa yeni operasyonlar mı söz konusu, bunu merak ediyorum. 100.182 kişilik kapasite artışı sağlamak, 100 bin yeni mahkûm demek. Yani, aslında, ülkemizin açık hava hapishanesine dönüşmesi anlamına geliyor. Dolayısıyla, buna bir cevap almak istiyorum.

İkinci söyleyeceğim konu da şu benim: Biz, evet, ziyaretleri yapamıyoruz. Ben diğer arkadaşlara katılıyorum, özellikle darbe sonrası süreçte ziyaret yapamıyoruz, bununla ilgili sıkıntılar yaşıyoruz. Birçok mektup bizim Komisyonumuza iletiliyor işkencelerle ilgili, hak ihlalleriyle ilgili. Kaldı ki bir tanesini ben, Sayın Başkanım, size sunacağım bunun. Bu mektubun aynı şekliyle, 101 kişiye daha şu günlerde bu işkencelerin yapıldığıyla ilgili ve yapan kişiler de dâhil, isimleriyle gelen mektubu size ileteceğim.

Dolayısıyla, bence darbeciler bahane edilip hapishanelerden gelen hak ihlallerini görmezden gelmeyi doğru bulmuyorum. Kötü muameleye “Görmedim, duymadım, bilmiyorum.” demek, bence sadece vicdanları değil, insanlığı da kanatır diyorum.

Dolayısıyla, bu komisyonun kurulup gerçekten incelenmesinin daha doğru olduğunu düşünüyorum. Madem bastırılan bir darbe idiyse bence sonuçlarının bu şekilde olmaması gerekirdi. Ben 12 Eylül darbesini hatırlıyorum. 12 Eylül darbesinde yaşanan bir sonuçtu bu. Oysa, biz darbe olmadı diyorsak bence sonuçların bunu ortaya sunması, tartışılır bir konu.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Nurettin Bey’e söz veriyorum. Yalnız, en geç elli geçe kapatacağım çünkü Genel Kurula...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Hiç kimseye zaman tahdidinde bulunmadınız. Biliyordum başıma böyle bir şey geleceğini. Bunu da bir yere not edeceğim.

Yani, genel bir değerlendirme yapmak istiyorum arkadaşlar. Yani, hepimizin bildiği, aynı şeyleri tekrar etmekten kaçınacağım ama nihayet bazı şeyleri de tekrar etmiş olacağım.

Çok önemli bir badire atlattık, çok önemli bir süreçten geçtik demiyoruz, geçiyoruz, hâlen süreç devam ediyor. Burada birçok arkadaşımız hukuk eğitimi, hukuk öğrenimi görmüş, kimi avukatlık yapmış, kimi başka süreçlerden gelmiş. Hiçbir hukuki düzenlemeye, kodifikasyonda, şu anda yaşadığımız, muhatap olduğumuz örgütün paradigmasına uygun, mekaniğine, teknolojisine uygun bir şeyi öngörmek mümkün değil. Gerek Türkiye tarihinde gerekse benim aklımda erdiği -yanılıyor olabilirim- kendi müktesebatım içinde dünyada da benzeri bir yapılanmayı ben duymadım. Bunun bazı özelliklerini taşıyan değişik örgütlenmeler var ama böyle komplike bir yapı, tarihte de bugün de tanık olduğumuz bir şey değil. Dolayısıyla, hukuki düzenlemelerin öngörebileceği, tedbir alabileceği, müeyyide uygulayabileceği, suçun tipini, vasfını tanımlayabileceği bir durumla karşı karşıya değiliz. Bunu göz ardı etmeden, böyle bir durum karşısında bile, olağanüstü hâl hukuku dâhilinde de olsa nihayet bir hukuk çerçevesi içerisinde bu darbenin sonuçlarını, etkilerini bertaraf etmeye çalışan bir ülkede, bir yönetimde bulunuyoruz. Bundan dolayı, bence yüzeysel, semptomatik bazı aksaklıkları çok abartmadan ülkemizle gurur duyabiliriz.

Ülkemizden dolayı rahatsız olduğumuz birçok yanlışımız, eksiklerimiz var. Yani, Ruhi Bey’e o anlamda katılmıyorum. Yani, işte, güvenlik birimlerinde, yargıda çok vicdanlı vatan evlatları filan var ama bu yurdum insanların geçmişte neler yaptığını hepimiz biliyoruz, nasıl vicdansızlıklar yaptığını, nasıl yanlışlıklar yaptığını. Bizzat tanık olduklarımız var, duyduklarımız var, okuduklarımız var, izlediklerimiz var. Bu, dünyanın her tarafında var, bizde de var, olacak da. O yüzden biz buradayız. Bunlar olmasa bu İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun varlık nedeni ortadan kalkar.

İkincisi: İnsan hakkı ihlalini hukukun ihlali anlamında bir çerçeve içerisinde, bir zemin içerisinde oturtacaksak, sanıyorum, bu ideolojik önyargılardan, ideolojik bakış açısından arınarak olgular üzerinden bir zeminle hareket edersek bu insan haklarına büyük katkıda bulunmuş oluruz. İnsan haklarına, insan hakları zeminine zarar veren en büyük etken sanıyorum ideolojik perspektiftir. Bunu aşabilirsek... Hepimize yönelik bir darbe atlattık yani AK PARTİ'ye yönelik bir darbeye karşı karşıya değildik, CHP'ye yönelik değil; milletin iradesine, ülkemize, siyaset kurumuna, insan hakları kurumuna, hatta en önemlisi, Ruhi Bey'in belirttiği gibi yaşam hakkına yönelik bir tecavüzle, saldırıyla karşı karşıya kaldık.

Burada Mehmet Metiner'e yönelik biraz böyle şimşekler ya da duyarlılıklar, sensörler iyi çalıştığı için... Belki o da biraz gerginleşmek zorunda kalıyor. Benim anladığım, o "Böyle bir darbeye, böyle bir saldırıya karşı ben de tekme tokat, sille silah, elimde ne varsa bulur çıkarım." diyor, yoksa "Buradaki arkadaşlara karşı böyle bir güç kullanırım..." Zeynep Hanım'ın korkmasına gerek yok, ben öyle anlamadım. Bunu hepimiz yaparız ve yaptık da. Bir de kendi okuduğumuz kitaplar, izlediğimiz filmler, tarihî tanıklıklarımız içerisinde benzerini yaşamadığımız, gurur duyabileceğimiz bir darbe teşebbüsü yaşadık. Ülkemiz, halkımız, devletimiz, güvenlik birimlerimiz, her neyse, bunu bertaraf etti. Burada bize düşen, belki yurtsever bir perspektifle yaklaşmamız. Hangi parti olursa olsun, ortak paydamız yurtseverlik olmalı. İnsan hakkı ihlali, algılarla oluşan bir şey değil ama nedense ülkemizde algı yönetim mekanizması çok iyi çalışıyor. Fikri Bey de şimdi burada olsa söylerdim, yan komisyona geçeceğim, orada söylerim kendisine, böyle bir algıdan bahsediyoruz. Başkanımız diyor ki: "Burada bir şey yok ama yurt dışında şu, şu, şu kurumlarda böyle bir şey var, şu yayınlarda böyle bir şey var." Buradaki olguya dayanmadan dışarıda üretilen algıların... Burcu Hanım şimdi kızacak. Mesela, darbe olduğu zaman genelde -arkadaşlar alınmasınlar, gerçekten bir karalama, tezyif etme, tahkir etme kastıyla söylemiyorum ama- bizim sol entelektüel aklımız, düşünme reflekslerimiz, mental yapımız bize şunu gösterdi: Genelde bir çeviri mantıkla hareket ediyoruz. Bu, özellikle PKK, HDP çevresinde konuşlanan diyeceğim ya da orada görevlendirilen, orada konuşlanan Türk solu geleneğinde daha yaygın. Çeviri bir mantık, burnunuzun dibinde olup biten şeyi buradan kendi dilinizle -Türkçe ya da Kürtçe her neyse, hangi dili konuşuyorsanız- ifade etmektense ille bir Brüksel aynasına yansıtacaksınız oradan okuyacaksınız, Londra aynasına yansıtacaksınız oradan okuyacaksınız, New York aynasına yansıtacaksınız oradan okuyacaksınız, ille bir İngilizceden çevireceksiniz. Böyle garip bir alışkanlığımız var. Bakın, Selahattin Bey'in, Figen Hanım'ın, Ertuğrul Bey'in darbenin ertesi günü açıklamaları, artık çeviriye de ihtiyaç duymuyor, benzeri bir mantıkla düşündüğü için, o saikle hareket ettiği için çeviri gereksinimi duymadan bir otomata dönüşmüş şekilde. Türkiye'de, burnunun dibinde biten darbeyi yani Londra'nın diyelim Bulvar gazetesinden çeviriyle burada yorumlamaya çalışıyoruz. Bu mantıkla bir yere varamayız, bu ideolojik mantıktır, bu distribütör mantıktır; bu yerli, yurtsever bir mantık değildir.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Böyle devam ederseniz cevap vermek zorunda kalacağım, bu anlamda ben tekrardan konuya devam edeceğim.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Bunu aşabildiğimiz oranda sanıyorum şey yapacağız.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Eş Genel Başkanlarımız ve değerli milletvekilimizle ilgili olan konuşmalarınızı duymamazlıktan geliyorum şu gün itibarıyla. Çünkü duyarsam cevap vermek zorunda kalacağım, o yüzden lütfen devam edin.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Teşekkür ederim Burcu Hanım, sana da bu yakışır, sen duyma.

BAŞKAN – Evet, sözlerimizi bitirelim artık.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) - Şimdi, toparlayacağım ben de, diyeceğim bu. Burada olgular üzerinden, gayet somut, net konular üzerinden konuşursak sağlıklı bir yere ulaşırız. Yoksa, hepimiz genel şeyleri söyleriz ama tekrar söylüyorum: Hiçbir hukuki düzenlemenin, kodifikasyonun öngöremeyeceği bir durumla karşılaştık. Buna rağmen hukuki performansımız, hak ihlali açısından performansımız çok fena değil. Bunu hep birlikte tespit etmemiz lazım.

BAŞKAN – Evet...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – İç Tüzük 69’a göre sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – İdeal toplum ve ideal devleti aramak insan aklının ortak arayışıdır. Bu, Eflatun’dan, Platon’dan bu tarafa ideal toplum ve ideal devleti hep beraber arayacağız elbette ama benim ifadelerimdeki “vasat” ortalamayla alakalıdır, marjinal anlamda ruh hastalarının ve marjinal anlamda birtakım sadistlerin varlığı her toplum için mümkündür. Öyle olmasaydı biz, o gece FETÖ darbesini yaşayanlar, o hasta ruhlu insanların da yaşam hakkımızı elimizden alma gerçeğiyle karşılaşmazdık. Bunu ifade etmek istiyorum.

Suçun önlenmesi adına caydırıcılık nasıl sağlanacak arkadaşlar? Biz cezaevi şartlarını dışarıdan daha iyi hâle getirme mücadelesini verelim ama cezaevlerindeki hayatı dışarıdaki hayattan farklı kılan unsurlar neler? Sadece dört duvar arasında olması mı? Veyahut da oradakilerin her şey hoşuna gitsin, evet insan hakları açısından ama cezaevi mantığı üzerinden de meselelere bu açıdan da bakmak lazım, içerideki ve dışarıdaki meselelerine.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet.

Otuz saniyede toparlarsınız.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Çok kısa, çok kısa. Çünkü çok konuşulacak bir konu değil. Halkların Demokratik Partisi bugüne kadarki geldiği gelenek sebebiyle sivil darbe ya da askeri darbelerin her zaman karşısında olmuştur. Eş Genel Başkanlarımız ve değerli milletvekillerimizin tamamı da aynı düşüncededir. Darbe girişiminden itibaren ilk anda bu tavrı net bir şekilde ortaya koyan partilerden biridir. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilk defa dört partinin ortak imzaladığı bir deklarasyon vardır ve orada da imzamız bulunmaktadır. İnandığımız ve gerçekten her türlü darbeye karşı olduğumuz için orada bir imza vardır. Aksi takdirde TBMM’de birçok konuda bir deklarasyon hazırlanmıştır, fakat her deklarasyonun altında imzamız yoktur. Bunun ayırt edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda, sevgili üyenizin görüşlerini kabul etmiyorum elbette.

BAŞKAN – Ben tüm saygıdeğer vekillerimize katkılarından dolayı teşekkür ediyorum ve yine çok saygıdeğer bürokratlarımızın da not almalarından dolayı kendilerine teşekkür ediyorum. Belki daha farklı gelişmesini arzu etmiştik, ancak bunda da bir hayır vardır. İnşallah önümüzdeki hafta daha geniş bir zaman diliminde sizlere söz vereceğiz. Ayrıntılı bir biçimde sorular not edildi, bunlara cevap vermek üzere belki şu veya bu hususla ilgili hazırlık da gerekebilir ve bunun için de bir imkân doğdu. Bu zaman zarfında, önümüzdeki hafta başladığımız zaman ilk orayla başlayacağız. Sorusu olan, “Ben şu soruyu da yöneltecektim.” şeklinde hususlar varsa onları da bu arada yine Adalet Bakanlığımıza da iletirseniz sevinirim.

Ben hepinize teşekkür ediyorum ve toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.55